

Guia pràctica
per a serveis i
equipaments
Juvenils

PER A PROFESSIONALS D'OSONA

Consell Comarcal

d'Osona

osonajove

Guia pràctica per a serveis i equipaments juvenils

Per a professionals d'Osona

Idea original i iniciativa:

Consell Comarcal d'Osona

osonajove

Disseny:

osonajove

 JOVENTOT
TOT PER AL JOVENT

Redacció, imatge gràfica i maquetació:

 JOVENTOT
TOT PER AL JOVENT

Amb la col·laboració de:

 ALTAVEU JOVE
OSONA

 EL CASAL
JOVE
spí

Novembre 2022

Fes servir aquesta guia.

COPIA-LA!! COMPARTEIX-LA!!

Només et demanem que mencionis la seva procedència. Pots citar-la així:

OsonaJove, Joventot (2022). *Guia pràctica per a serveis i equipaments juvenils: per a professionals d'Osona.*

Vic.

Índex

Benvinguda	2
Una feina valuosa	5
Serveix el meu Servei?	9
Si és que hi ha casals d'algú	22
Programant, que és gerundi	31
En resum	50
Bibliografia	51
Dinamitza, dinamitzadora	53

Benvinguda

Perquè necessito una guia com aquesta?

Allò més urgent no ens deixa veure allò més important. Tothom ho hem patit.

Els serveis de joventut, freqüentment, estem immersos en un **ritme frenètic de programació i dinamització de projectes i accions, que no ens deixa gaire temps per a reflexionar** sobre el que estem fent, a mig i llarg termini.

Continuem fent les mateixes coses perquè “sempre s’han fet així”, o perquè “ara no tinc temps per canviar-ho tot; si de cas l’any vinent ens ho mirem”.

I aleshores, arriba la **pandèmia de la COVID-19**.

Tot el que veníem fent, salta pels aires: hem de tancar els equipaments juvenils, no podem parlar amb el jovent al pati de l’institut, s’han de cancel·lar la majoria d’activitats programades... i **el vincle amb les persones usuàries es trenca, o s’afebleix profundament**.

Quan volem reprendre la “normalitat” anterior, ens trobem que el jovent ha modificat les seves rutines i els seus interessos. Aquell grup de joves que venia gairebé cada tarda a l’equipament, només el veiem en dies comptats, i ens costa molt omplir les activitats que oferim.

Arribats a aquest punt, tenim 2 opcions evidents: **tancar el quiosquet i renunciar al nostre objectiu d’empoderament juvenil, o dedicar temps a replantejar-ho TOT**. Nosaltres considerem que l’objectiu és irrenunciable, i per tant no ens queda una altra que repensar els nostres serveis. Però, si abans no havíem tingut temps de fer-ho, pot ser que ara no sabem per on començar, oi?

Més concretament, si parlem de la Comarca d’Osona, ens trobem un territori que té poc que envejar a les grans ciutats, pel que fa a l’oferta de serveis – compte, fins i tot, amb una Universitat –, però la majoria es concentren a la seva capital: Vic (47.319 habitants, l’any 2021).

En els darrers anys, s'ha constatat un **procés d'èxode de les persones joves que viuen en petits municipis rurals** (on es troben la majoria dels 33 Punts Joves de la comarca) cap a nuclis més grans, tant dins com fora d'Osona. Aquesta marxa forçosa ve provocada per diferents factors, que no fan si no impulsar el **sentiment de desarrelament del jovent osonenc**: absència d'habitatge assequible per a joves, manca d'oportunitats laborals, dèficits en les xarxes de mobilitat en transport públic, desplaçaments per cursar estudis superiors...

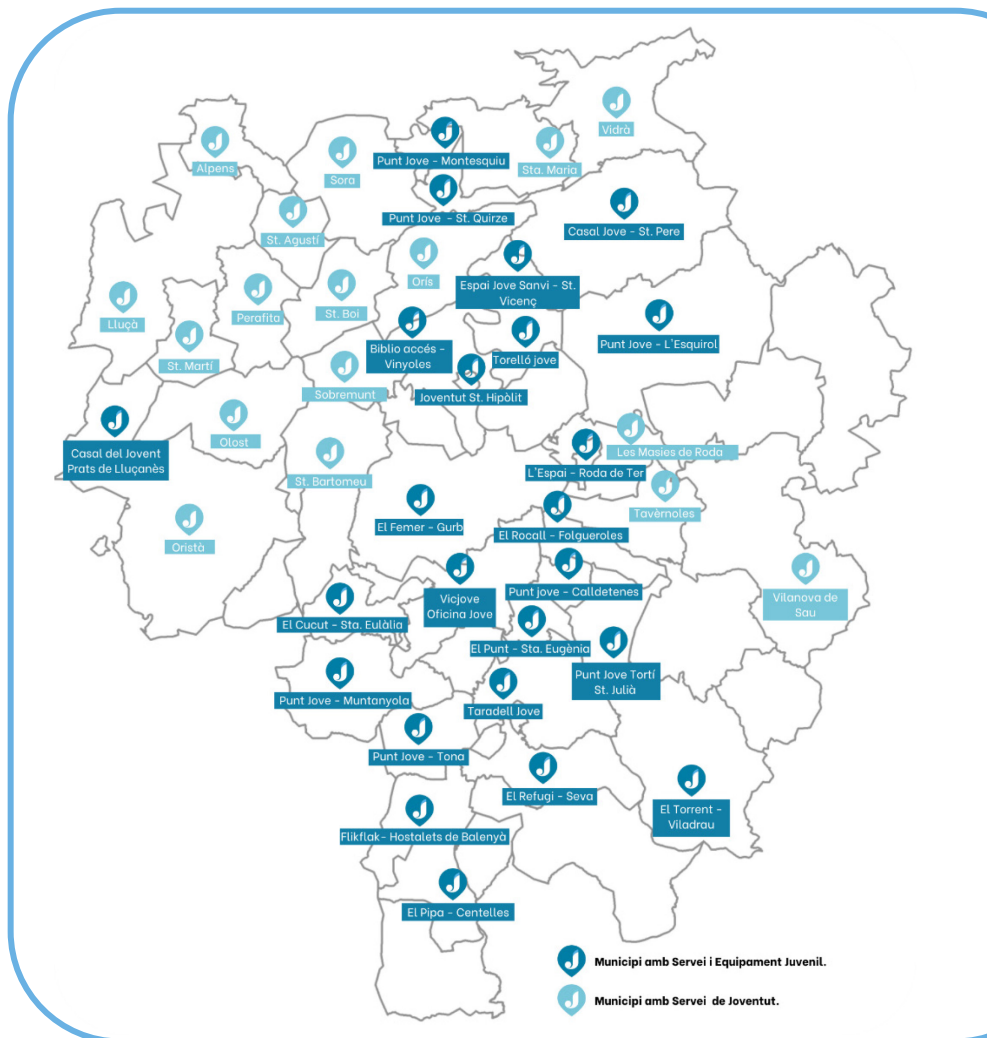

Figura 1: Mapa d'equipaments juvenils de la Comarca d'Osona. Elaboració pròpia (novembre 2022).

Per això, és tenen en compte la missió, la visió i els objectius del **Pla Comarcal de Joventut 2020-2023**, que pretenen impulsar l'**apoderament i l'emancipació** de les persones joves d'Osona atenent la seva **diversitat**, perquè aquests siguin agents actius i desenvolupin el seu projecte vital.

El pla es concep com el document marc encarregat de coordinar la participació transversal dels agents –inclòs el col·lectiu de joves– que intervenen en el desenvolupament de les polítiques de joventut en el territori. Així com també, donar **suport als municipis de la comarca** en el desplegament de les seves actuacions en l'àmbit de joventut, tenint sempre present la voluntat de millorar i assegurar l'accés als recursos amb una **mirada interseccional i d'acció comunitària**.

Perquè estem convençuts que, **quan l'escoltem, el jovent sí que participa.**

Figura 2: Fotografia sessió participativa amb el grup Altaveu Jove d'Osona (Vic).

Una feina valuosa

Posem-li una mica de “TRAP”

R U D
A R A P
N A T I
S L A C
V E A B
R S L I
A A L E
L E P
T I
V A

La dinamització juvenil és un mitjà per a la intervenció socioeconòmica i socioeducativa del nostre entorn, i requereix **l'establiment previ d'uns valors clars i consensuats**, que ens permetin **crear el nostre propi camí per arribar als objectius** i, alhora, **facilitin la comunicació externa** de les accions que es duen a terme.

A l'hora de redactar aquesta guia, vam decidir que els 4 valors principals que havien d'esponjar aquest procés són: la Transversalitat, la Ruralitat, l'Adaptabilitat i la Participació.

TRANSVERSALITAT

Durant molts anys, han coexistit 2 paradigmes de les polítiques juvenils: les de transició, més centrades en preparar al jovent per a la seva integració al món adult; i les afirmatives, que volien posar en valor l'adolescència/joventut com a etapa d'aprenentatge, experimentació, autodescobriment i afirmació personal.

A hores d'ara, hi ha força consens en un nou enfocament, conegut com *Polítiques Integrals de Joventut* (PIJ), que combina aspectes dels altres dos.

Aquesta evolució de les temàtiques i els objectius, ha implicat també, inevitablement, canvis en la manera en que se articulen les polítiques de joventut: **quantes més temàtiques abordem, més necessari és treballar de manera coordinada amb altres departaments** (ensenyament, cultura, esports, ocupació, serveis socials...), **per assegurar la coherència i maximitzar l'impacte** del projectes i les accions posades en marxa des de cada àrea.

A més a més, amb el temps ens hem adonat que hi ha **característiques personals** (sexe, gènere, racialització¹, orientació sexual...) i **circumstàncies socials** (nucli de convivència, renda familiar, cosmovisió²...) **de les persones joves que es combinen entre elles, aprofundint les situacions tant de privilegi com de risc d'exclusió.**

A això li diem **INTERSECCIONALITATS**, i estan molt lligades, també, a aquest enfocament transversal, perquè hem de tenir-les totes en compte, alhora (i conjuntament amb altres serveis), per a programar intervencions eficaces, i ens conviden a reflexionar sobre la posició de potencial privilegi des de la qual plantegem o programem aquestes accions.

RURALITAT

Som rurals, i ens enorgulleix ser-ho. **No volem reproduir, fil per randa, les mateixes receptes pensades per a ambients urbans, perquè tenim uns recursos i unes dinàmiques juvenils diferents.**

Figura 3: Fotografia sessió participativa amb joves a Sant Pere de Torelló.

En els nostres pobles hem d'enfrontar situacions com l'èxode massiu de joves en acabar l'institut (o, en ocasions, l'Educació Primària), perquè s'han de desplaçar a nuclis més grans per a continuar la seva formació. Sovint, aquestes persones es desvinculen del servei de joventut del municipi (encara que hi mantinguin la residència), i s'ha de realitzar un esforç específic per a tornar a establir-hi un vincle.

D'igual manera, volem **aprofitar els trets positius d'aquesta ruralitat**, com ara la proximitat amb les persones usuàries, l'accessibilitat dels espais públics i del medi natural, o la major facilitat per a promoure activitats i projectes intergeneracionals, per citar-ne algunes.

¹ Diem que una persona és "racialitzada" quan, socialment, l'encabim en una raça/ètnia/origen concret, a causa del seu color de pell, la seva llengua, la seva manera de vestir, etc.

² Conjunt d'opinions i creences d'una persona (o grup) que defineixen la seva percepció del seu entorn i la manera en què es relaciona amb ell.

ADAPTABILITAT

Tant en l'espai com en el temps.

Entenem cada poble com un nou univers sociològic. Encara que hi ha moltes coses que ens uneixen, cada grup de joves i cada servei és diferent, i per això no podem donar solucions màgiques que funcionin a tot arreu.

En canvi, el que sí que intentarem serà **oferir alternatives, perquè cada professional de joventut pugui valorar quina és la que més s'ajusta al seu entorn més proper**. En tot cas, no deixaran de ser idees de partida, i et convidem a que les facis teves, copiant allò que et funcioni i innovant sempre que ho necessitis.

A més d'aquesta heterogeneïtat, la realitat juvenil també és enormement dinàmica, i una cosa que avui sembla ser efectiva, en uns dies pot quedar totalment obsoleta. Això significa que no ens podem aferrar al passat, i **hem de mantenir la curiositat per explorar noves dinàmiques i processos d'empoderament juvenil, per a evitar caure en la irrellevància**.

PARTICIPACIÓ

“La paraula participació, o participar, és un vocable de moda, capaç de provocar expectatives en alguns, escepticisme en altres i entusiasme en uns pocs. Però heus aquí, que igual que amb l'ús d'altres paraules com 'poble' o 'comunitat', es barregen abastos i significats diferents” (Ander Egg, 2000, p. 419).

Han passat més de 20 anys des d'aquestes paraules d'Ezequiel Ander Egg, però **el debat segueix plenament vigent: què volem dir exactament amb participació?**

Per a començar, hauríem de diferenciar entre nivells de participació real i de pseudo-participació. La manera més visual per a fer-ho, és mitjançant **l'escala de la participació** [figura 4], formulada per Roger Hart, en 1992, en una publicació editada per UNICEF. Encara que Hart parlava de participació infantil, és plenament extrapolable a la realitat juvenil.

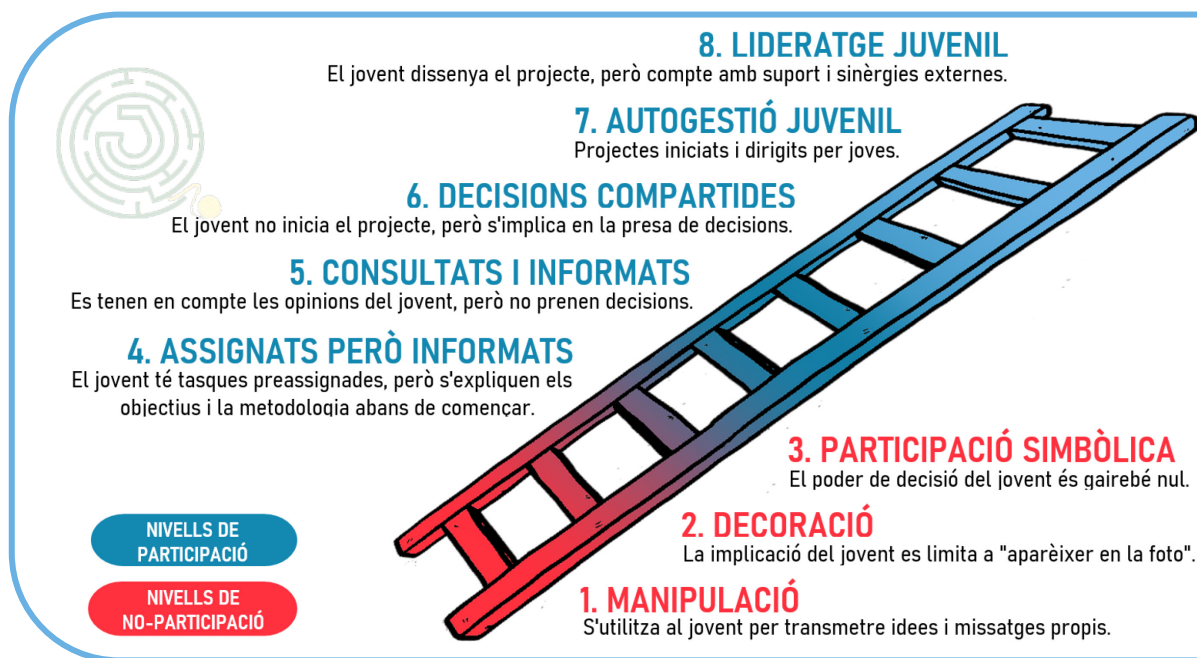

Figura 4: Escala de participació juvenil. Elaborada per Joventot, a partir de Hart. R (1992).

Quan fem referència a la participació en aquesta guia, sempre ens referirem als graons de participació real (a partir del quart), i amb l'objectiu d'anar creant les condicions necessàries per a continuar pujant aquesta escala.

I un cop tenim clar què és participació i quin nivell de participació ens agradaria assolir, cal ser conscient, també, que **no tothom participa de la mateixa manera, i que s'ha de saber atendre a les necessitats i potencialitats de tot el jovent.**

“Participar és un dret i una opció eticopolítica. Cadascú escull si vol participar o no i el com” (CNJC, 2019).

Una manera gràfica de plasmar aquestes diferències és **la piràmide de participació juvenil** [figura 5], que reflecteix com, a mesura que busquem un major grau d'implicació, el nombre de persones disminueix.

Com a professionals de joventut, el somni compartit és, per suposat, tenir el màxim possible de referents de participació juvenil, però la millor manera d'identificar-los (i formar-los) és oferint activitats per a tot el col·lectiu, i **crear unes condicions ambientals favorables perquè el jovent se senti còmode ascendent a nivells superiors** d'aquesta piràmide.

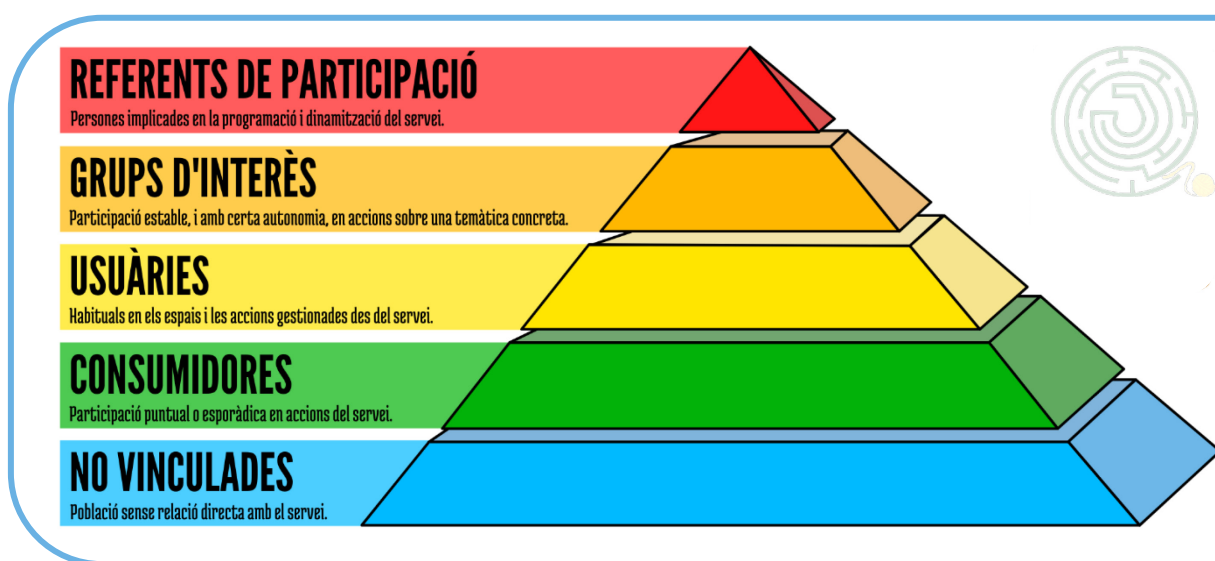

Figura 5: Piràmide de participació juvenil. Elaborada per Joventot.

I a tot això, encara podem posar-li una cirereta final: no creus que estaria genial que, a través d'aquesta participació, el jovent s'agrupés per a desenvolupar accions concretes, amb un impacte directe en el conjunt de la societat (o, almenys, en el col·lectiu jove del teu poble)?

Aquesta **participació enfocada cap a l'organització i "el fer"**, és el que s'anomena **PARTICIPACIÓ COMUNITÀRIA** (o acció comunitària), i al llarg de la guia te n'anirem donant algunes idees, perquè puguis reforçar la **mirada comunitària** del teu servei/equipament.

“Direm que aquest equipament té una intencionalitat i una mirada comunitària quan desenvolupa el seu projecte³ i les seves activitats des del diàleg amb l'entorn, procurant ser accessible per a tothom i promovent la participació comunitària de les persones que el fan servir i dels actors comunitaris de l'entorn” (Ajuntament de Barcelona, 2020).

³ El projecte d'equipament és el conjunt de valors, principis, intencions, objectius, mètodes, estratègies, etc. que es posaran en pràctica a l'hora de prestar o desenvolupar el servei que li correspon.

EL SERVEI, PAS A PAS...

1. Reflexió interna

1.1. Qüestionari intern

1.2. Preguntes per al debat

1.3. La parcel·la de poder

2. Què en pensa el jovent?

2.1. Qüestionari sobre el Servei

2.2. Sessions participatives

2.2.1. Convocatòria i comunicació inclusiva

2.2.2. Preparem la sessió

2.2.3. Retorn de resultats i accions

Serveix el meu Servei?

Serveix el meu Servei?

Reflexionem sobre el que funciona... i el que no

1. Reflexió interna

Per anar bé, haurem de començar pel principi: **tenim clar què esperem del nostre servei? Quins són els nostres objectius, a nivell tècnic i polític? Totes les persones implicades hi estem d'acord?**

És convenient anar replantejant-se aquestes qüestions de manera periòdica, i, sobretot, quan experimentem canvis humans a l'equip polític i tècnic del Servei de Joventut (o en altres serveis amb els quals es treballi de manera coordinada i transversal), perquè ens permetrà **gestionar, des del primer moment, les expectatives de les persones participants** en el posterior procés de participació comunitària (imprescindible per a evitar la desafecció a curt i llarg termini).

1.1. Qüestionari intern

Com a primer pas per a trencar el gel, **us suggerim un breu qüestionari** (descarregable en format doc i pdf), per a totes les persones implicades en la gestió del Servei de Joventut. La nostra recomanació és que cada persona el contesti de manera individual, i posteriorment (pot ser el mateix dia, o un altre), es convoqui una reunió de treball per a comentar i debatre les respostes.

Cada persona, i cada servei, té la seva trajectòria, i aquest procés no està pensat per a jutjar ningú. El més important és que tothom hi contesti amb sinceritat, per a **fomentar la reflexió en el si del Servei**, i, alhora, **cercar consensos** que afavoreixin l'eficàcia i l'eficiència del Servei.

1.1. Plantilla de qüestionari intern: el Servei

SERVEI/ÀREA	ROL	NOM
PARTICIPACIÓ		
		0 = gens d'acord 5 = Totalment d'acord
Dissenyem, organitzem i avaluem accions per a joves, conjuntament amb altres grups i entitats del municipi.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Les accions dutes a terme des del Servei són proposades directes del jovent del municipi.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Es registra l'opinió del jovent sobre totes les accions realitzades, per a tenir-la en compte en el futur.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Quin grau de <u>l'escala de participació juvenil</u> creus que es correspon, actualment, amb les accions del Servei de Joventut?		1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8
A quin grau de <u>l'escala de participació juvenil</u> t'agradaria arribar?		1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 6 - 7 - 8
Quin percentatge aproximat de joves diries que és, actualment, a cada nivell de <u>la piràmide de participació</u> ?		No vinculades: _____% Consumidores: _____% Usuàries: _____% Grups d'interès: _____% Referents: _____%
INCLUSIÓ		
		0 = gens d'acord 5 = Totalment d'acord
La diversitat, en els següents eixos, del jovent vinculat al Servei de Joventut, és representativa de la realitat sociodemogràfica del municipi:		
Grups d'edat (12-15, 16-19, 20-24 i >25).		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Sexe i gènere.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Procedència/ètnia.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Persones amb discapacitat (física, psíquica, sensorial...)		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Nivell socioeconòmic.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
La difusió d'activitats del Servei és inclusiva en tots aquests eixos.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
ORGANITZACIÓ INTERNA		
		0 = gens d'acord 5 = Totalment d'acord
La comunicació político-tècnica dins del Servei és fluïda.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Es treballa transversalment amb altres àrees/serveis municipals.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Fem servir el PLJ com a marc de referència per a tot el que fem.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Necessitem més formació per enfrontar els reptes del Servei.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Resulta molt útil disposar de recursos juvenils mancomunats.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
GLOBAL		
Com valores el funcionament actual del Servei? (Si vols, també pots concretar per projectes: PIDCES, PIJ, Entitats...)		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 Horrible Perfecte
El nombre de projectes/activitats duts a terme cada any és òptim.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 És molt baix És excessiu
El pressupost anual del Servei és adequat i suficient per assolir els objectius plantejats.		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 És molt baix És excessiu
El nombre de professionals del Servei és coherent amb els seus objectius i el seu nivell d'activitat		0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5 Gens d'acord Totalment d'acord
Tinc algunes idees per al Servei que m'agradaria comentar:		[Resposta oberta]

1.2. Preguntes per al debat

Encara que tothom hagi contestat el qüestionari, pot ser que ens costi una mica engegar el debat, així que us plantejem **algunes preguntes**, a mode d'exemple, per a posar-hi els nostres cinc sentits i **extreure el màxim potencial transformador d'aquesta reunió**:

Escoltem realment al jovent?
I a altres àrees de l'Ajuntament?
Quins canvis o iniciatives hem iniciat arran de propostes seves?

Tenim en compte a tot el jovent en la nostra programació?
Comuniquem les nostres accions de manera inclusiva?
Identifiquem grups o sectors juvenils que requereixin una major atenció?

A quin nivell de participació juvenil aspirem?
Quin marge de temps en plantejem per assolir-ho?

Tenim clar l'objectiu del nou procés participatiu (si n'hi ha)? I els límits?
Com es plasmaran en la pràctica les propostes recollides?
Ens veiem capaços de fer-ho amb els recursos actuals del Servei?
Som conscients de la responsabilitat que implica engegar el procés?⁴

Cal millorar la comunicació interna dins del Servei?
Tenim noves idees per al Servei que encara no hàgim compartit?

Aquesta visió compartida del Servei serà el nostre punt de partida, i ara tocarà saber què en pensa el jovent, per poder trobar el punt de connexió entre el que la joventut demana i allò que nosaltres podem i volem oferir. Però abans...

1.3. La parcel·la de poder

“Els i les treballadores de joventut són la baula que uneix les necessitats i desitjos del jovent del municipi amb l'acció política de l'Ajuntament. Per tal de fer efectiu aquest diàleg, **cal que la relació amb el jovent sigui el més equilibrada possible i que existeixi un vincle de confiança mutu**. Crear aquest vincle passa obligatòriament per revisar el tipus de relacions que construïm amb el jovent del nostre municipi, les actituds i les ulleres amb què ens els mirem” (CNJC et al., 2019).

Quan parlàvem dels valors, a l'inici de la guia, ja et vam avançar que, per aplicar un enfocament transversal i interseccional, era necessari **reflexionar sobre la nostra possible situació de privilegi, en relació amb les persones usuàries del servei**.

En un procés participatiu, serà clau el tipus de relació i de vincle que generem amb la joventut del municipi, així que, abans de posar-ho en marxa, és un moment perfecte per a dur a terme aquest exercici. Una manera molt visual i ràpida de fer-ho és l'eina de **“la parcel·la de poder”** (CNJC et al., 2019).

⁴ S'ha de ser molt conscient de la responsabilitat que suposa engegar aquest procés, i gestionar correctament les expectatives de les persones participants, ja que, en cas de tancar-ho de manera precipitada o que després no es tinguin en compte les seves propostes i reflexions, provocarà l'efecte contrari, generant més desconfiança i desconexió per part del jovent.

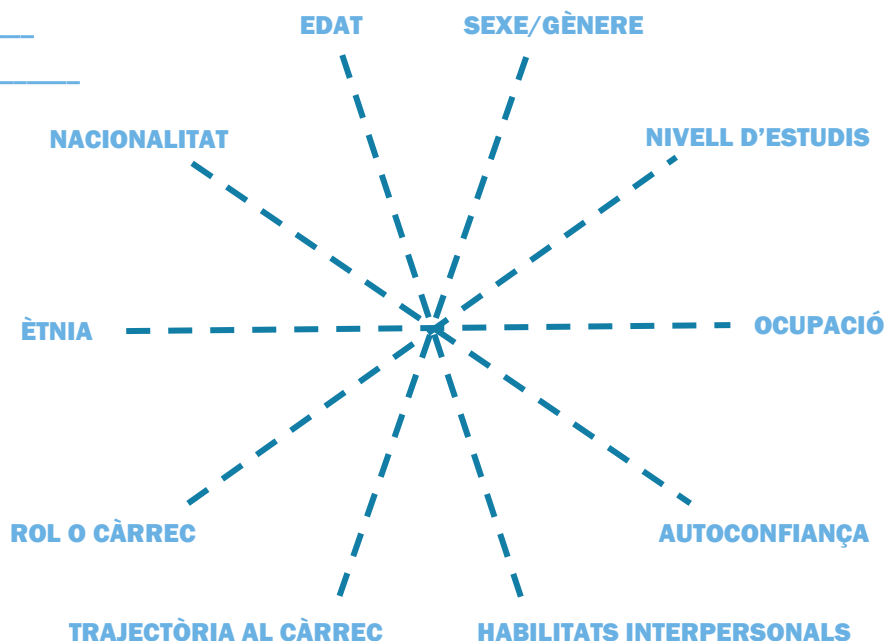

Plantilla de “La parcel·la de poder”

“Foment de la participació i l'associacionisme juvenil” (CNJC et al., 2019).

CONTEXT: _____

ROL/CÀRREC: _____

Com funciona?

1. Imprimeix (o dibuixa) una còpia de la plantilla. Si vols, pots editar alguns dels eixos, perquè es corresponguin més amb els vectors de privilegi/desigualtat del teu municipi.
2. Tothom tenim diversos rols, en funció del context en què treballem i “el barret” (càrrec) que portem en cada moment. Identifica en quina situació vols mesurar el teu poder.
3. Pensa a qui s'atribueix més poder socialment, en cadascun dels eixos: en el d'edat són els adults, en el de sexe/gènere els homes cishetero, en el nivell d'estudis qui hagi anat a la universitat...
4. Ubica la teva posició en cada eix (quant més lluny del centre, més poder), i després uneix tots els punts, per a delimitar la teva parcel·la (o rang) de poder.
5. Reflexiona sobre què pots fer per afavorir relacions més “properes” amb el jovent, perquè se senti més còmoda participant i contribuint obertament. Busca com passar d'exercir el teu poder “sobre” algú, a exercir-ho “amb” algú, com a eina per acompanyar el seu empoderament.

“L'acompanyament socioeducatiu haurà de ser dissimètric i buscar la simetria en un context de desigualtats”
(ACJ, 2019; Unitat 3, p. 20).

2. Què en pensa el jovent?

Primer de tot, si disposem de **valoracions de participants en projectes i accions anteriors**, tant quantitatives com qualitatives, convindrà consultar-les, per a saber quines van ser les seves impressions de primera mà. Si aquestes valoracions són prou recents i suficientment representatives (per nombre i perfil de les persones participants), no és recomanable tornar a preguntar el mateix, ja que transmetrem la sensació de que no hem revisat els seus comentaris.

2.1. Qüestionari sobre el Servei

En canvi, si no disposem de valoracions, si les respostes no són representatives, o si tenim dubtes sobre l'opinió de les persones usuàries respecte d'altres aspectes del Servei, resulta pràctic **dissenyar un breu qüestionari**, per a recaptar moltes respostes en un breu marge de temps. Pot ser en paper, però et recomanem que ho facis en línia, per 2 raons principals:

- Serà més fàcil i ràpid fer-ho arribar a la majoria de joves del poble.
- Estalviaràs temps en l'anàlisi de resultats (no hauràs de passar les respostes a l'ordinador).

Depenent del temps del que disposis, pots fer servir eines més senzilles i estàtiques (com ara [Google Forms](#)), o d'altres més dinàmiques (per exemple, [QuestionPro](#) o [Responster](#)).

En qualsevol cas, és bo que l'enquesta sigui anònima – per afavorir respostes lliures i no condicionades –, però, alhora, identificar algunes dades de les persones que la contesten, per tal de poder extreure-hi estadístiques més detallades (per gènere, edat, origen...).

Exemple de qüestionari a joves #1: el Servei

UNA MICA SOBRE TU

- Amb quin gènere t'identifiques més? No vull contestar No binari Dona Home
- Quants anys tens? Entre 12 i 15 Entre 16 i 19 Entre 20 i 24 25 o més
- On vas néixer? Catalunya Resta d'Espanya Estranger (UE) Estranger (altres)
- I els teus pares? Catalunya Resta d'Espanya Estranger (UE) Estranger (altres)
- Et reconeixes alguna discapacitat? No Sí, física Sí, sensorial Sí, psíquica

PARTICIPACIÓ I COMUNICACIÓ

- Com t'assabentes de les activitats? No me n'assabento Xarxes Cartells Boca-orella
- Es fa cas de les propostes del jovent? No ho sé No, mai De tant en tant Sí, sovint
- Les activitats es fan pensant en tothom? (edat, gènere, origen...) No gaire Només algunes Sí, són molt inclusives

QUÈ OPINES D'AQUESTS PROJECTES I ACCIONS DEL SERVEI DE JOVENTUT?

- [PROJECTE/ACCIÓ #1] No la conec No m'agrada M'és indiferent M'agrada
- [PROJECTE/ACCIÓ #2] No la conec No m'agrada M'és indiferent M'agrada
- [PROJECTE/ACCIÓ #3] No la conec No m'agrada M'és indiferent M'agrada
- ...

QUINES ACTIVITATS PER A JOVES T'AGRADARIA QUE S'ORGANITZESSIN AL POBLE?

[Resposta oberta]

Amb els resultats del qüestionari, ja tindrem una idea més acurada de la visió del jovent, sortejant el possible risc del “full en blanc”, i podrem donar pas a la **COCREACIÓ**⁵, implicant a les persones usuàries en el procés de definició dels objectius i les línies d’acció del Servei.

2.2. Sessions participatives

Hi ha **altres tècniques d’investigació social** que podem posar en marxa en aquest punt: grups de discussió, mètode Delphi, entrevistes exploratòries o en profunditat, mapes d’actors... Si disposes de temps, et convidem a que n’implementis tantes com et sigui possible (pots trobar més informació al [Curs sobre Polítiques Locals de Joventut](#), a la bibliografia), perquè t’ajudaran a tenir una comprensió més exhaustiva del context, però som realistes i sabem que la majoria de professionals de Joventut no anem precisament sobrats de temps, i que reservem aquest estudi amb més profunditat per al moment en què redactem el Pla Local de Joventut.

Per això, per a continuar avançant, et suggerim que el següent pas sigui **convocar sessions participatives amb el jovent**, en les quals es puguin **confrontar les opinions de totes les persones participants** (i els resultats del qüestionari) **i arribar a consensos**.

En funció dels recursos disponibles, es pot organitzar una única sessió o vàries: per grups d’edat, sobre temàtiques concretes, separant la diagnosi i la proposta d’accions, etc.

Donem la benvinguda a tothom que es vulgui anar incorporant al procés, poc a poc, però és convenient **assegurar un nucli motor de joves participants, que es mantingui al llarg de tot el procés**, ja que ens ajudarà a mantenir la seva coherència i la visió a mig i llarg termini.

A l’apartat “[Sense vincle no som res](#)”, en trobaràs alguns *tips*.

No oblidis que la participació implica una corba d’aprenentatge per part de totes les parts implicades, i que els resultats no seran evidents de manera immediata. És molt important que el procés participatiu tingui una certa **continuitat** (si els convoquem cada 2 o 4 anys, serà complicat mantenir el vincle), **i ser pacient**, per a veure els veritables fruits dels nostres esforços.

Recorda que estem treballant per l’empoderament juvenil (individual i grupal), i que el propi procés té, almenys, tanta importància com les seves conclusions.

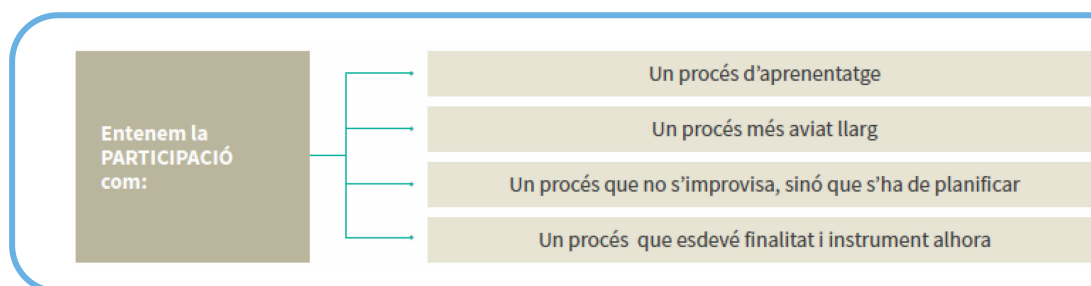

Figura 6: La participació que volem promoure (ACJ, 2019; Unitat 4, p. 8).

Si vols assegurar-te que el procés (i la teva programació del Servei, en general) impulsa aquest empoderament, també pots dedicar uns minuts a fer servir l’**EINA RÚBRICA** (gratuïta), del **Projecte Hebe**, que ens permet autoavaluar el nostre acompliment en diversos àmbits, com ara: participació, capacitat crítica, autoestima, identitat comunitària, treball en equip, etc.

⁵ Quan parlem de “cocreació”, ens referim a un procés de disseny col·laboratiu, amb participació de múltiples agents (personal tècnic, càrrecs polítics, persones usuàries del Servei...), en la qual tothom contribueix en funció de les seves motivacions i capacitats, per assolir un objectiu comú. La nostra funció, essencial, serà coordinar i dinamitzar tot aquest treball en xarxa.

A més, s'ha de **valorar i potenciar la representativitat de les persones que hi prenen part**, per assegurar-nos que tothom s'hi pugui sentir identificat, i que no deixem sense veu a cap col·lectiu jove a causa dels seus eixos de desigualtat i les conseqüents interseccionalitats.

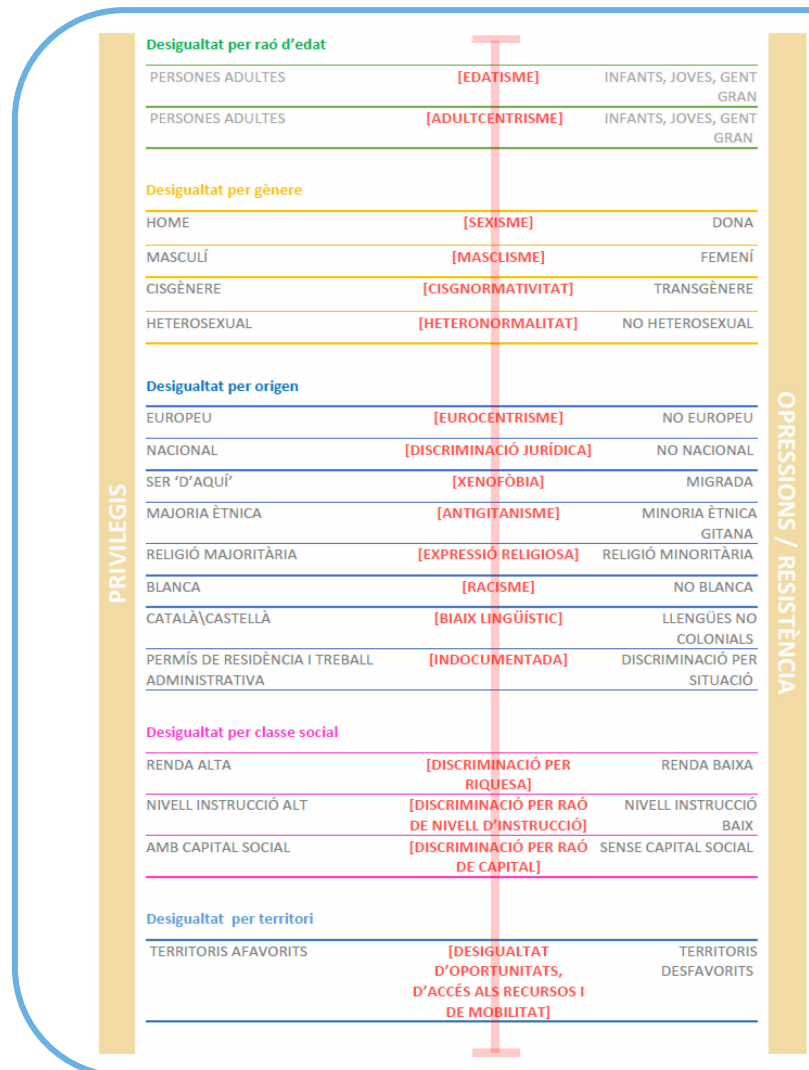

Figura 7: Eixos de desigualtat. G. Collell (L'enfocament interseccional i l'acció comunitària en les polítiques juvenils d'Osona; p. 16). Adaptació de l'original (ACJ, 2019; Unitat 1, p. 18).

És clar que “mai plou al gust de tothom”, però sí que **podem mostrar sensibilitat per aquelles persones que tinguin més dificultats per a participar**, i intentar posar-los-hi una mica més fàcil. **Com?**

Alternant els dies i els horaris de les sessions, perquè no sempre hi hagin de renunciar les mateixes persones (feina, extraescolars, cura de familiars...).

Descentralitzant les accions cap a nuclis o barris perifèrics, acostant la participació a joves que ho tinguin més difícil per a desplaçar-se al centre del municipi.

Fent servir un llenguatge accessible, fugint de tecnicismes, per a què el missatge pugui ser entès per joves amb nivells formatius diversos.

Traduint els materials a altres idiomes d'ús habitual entre el jovent al qual ens adreçem, mostrant la nostra voluntat de comunicar-nos-hi.

ALERTA!!

Tots aquests eixos i interseccionalitats convé tenir-los també en compte a l'hora de comunicar-nos amb les persones i entitats que volem sumar a aquest procés comunitari, tant en el llenguatge oral i escrit (gènere neutre, evitar expressions amb connotacions despectives cap algun col·lectiu...), com en els materials visuals que fem servir.

Et recomanem llegir la Guia de Comunicació inclusiva del Grup Alba (disponible a la biografia).

Tingues presents aquests 8 punts:

- 1 **Qui s'hi representa?**
Hi apareixen persones no blanques? Hem evitat que només hi apareguin homes?
- 2 **Hi apareixen famílies i relacions afectives diverses?**
Recorda que les famílies són molt diverses: famílies homoparentals, monoparentals, sense descendència, criatures tutoritzades...
- 3 **Tots els cossos són normatius?** Hi apareixen persones amb discapacitat? Gent que no sigui prima o alta?
- 4 **Utilitzem estereotips de gènere?** Hem d'evitar relacionar les persones amb uns rols suposadament definits pel seu gènere. Recorda que quan representem dones no hem de cosificar-les ni hipersexualitzar-les per defecte. Faries la mateixa representació amb un home?
- 5 **Si representem un altre país o parlem d'allò forà ho fem a partir d'estereotips?**
No reproduïxis tòpics: informa't! Si no t'agrada que et representin a partir de prejudicis no ho facis amb els altres.
- 6 **Hem format un equip inclús abans de començar el projecte?** L'autèntica inclusió és comptar amb tothom.
- 7 **Les persones amb discapacitat són tractades com qualsevol altra persona o es promou una visió caritativa /paternalista?**
- 8 **Utilitzem una comunicació accessible?** Subtítols, audiodescripció, text en braille, lectura fàcil...

Figura 8: La comunicació amb imatges també ha de ser inclusiva. Vols saber com fer-ho? (Ajuntament de Barcelona, 2019).

I per suposat, també hem de tenir-ho present a l'hora de dissenyar els materials visuals i els textos per a difondre les sessions.

En aquest sentit, a més de les recomanacions de la figura 8, et portem un altre regalet, acabat de sortir del forn, cortesia de l'Agència Catalana de la Joventut i la Direcció General de Joventut: un [niu d'imatges de joventut diversa](#), que pots fer servir per als teus materials de difusió, i la seva [Guia per a un ús responsable de les imatges de joventut diversa](#).

2.2.2. Preparem la sessió

Ara que ja t'has assegurat que la participació sigui diversa i inclusiva, toca pensar com seran aquestes sessions, oi?

A les pàgines següents, compartim amb tu la [fitxa per a una sessió participativa de dues hores](#) (descarregable en format doc i pdf), però, com sempre, et convidem a ajustar aquest procés a la realitat del teu municipi i del teu Servei.

Recorda mantenir engegat el teu radar de desigualtats mentre dissenyes les dinàmiques, preguntant-te coses com ara: amb els jocs i les activitats proposades, estic afavorint estereotips d'algun tipus? la gent que espero que vingui, està disposada a una major proximitat física amb altres participants o preferirà tenir el seu espai? si compto amb que el jovent hi porti algun material de casa, tinc la certesa que tothom ho tindrà a mà o es podrà permetre comprar-ho?...

Fitxa de sessió participativa #1: el Servei (1/3)

NOM DE L'ACCIÓ	UN (SERVEI) PER A TOTHOM I TOTHOM PER A UN (SERVEI)		
PARTICIPANTS	Estimació: 15-20 persones	EDATS	12-30 anys
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • Empoderar, individual i grupalment, el jovent del municipi. • Implicar activament el jovent en la planificació del Servei de Joventut. • Idear i debatre propostes d'activitats juvenils accessibles i inclusives. 		

	QUÈ FEM?	TEMPS	ACUMULAT
TEMPORALITZACIÓ	BENVINGUDA	5'	5'
	WORLD CAFÈ: Diagnosi participativa	40'	45'
	PUGES O BAIXES? L'escala de la participació	15'	60'
	EXTRA!! EXTRA!!: Visions de futur	30'	90'
	A MANS PLENES: Creació col·laborativa	15'	105'
	TANCAMENT I VALORACIÓ	15'	120'

RECURSOS NECESSARIS	<ul style="list-style-type: none"> • Mínim 1 persona per a dinamitzar la sessió (a ser possible, 2). • Espai ampli, que permeti la mobilitat del jovent. • Mínim 3-4 taules. • Cadires per a totes les persones participants. • Mòbil o càmera de fotos. • Estovalles de paper blanques (o color clar), per a les taules. • Post-its de colors. • Retoladors (o bolígrafs) per a les persones participants. • Papers A4 amb els 8 nivells de la participació juvenil. • Cinta de pintor. • Fotocòpies de la plantilla de portada de diari. • Papers DINA4-DINA5. • Dixit (joc de taula; opcional). • Pissarra o paperògraf. • Gomets (opcional).
----------------------------	---

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ   DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS
<p>BENVINGUDA</p> <p>Presentació de la persona que dinamitzarà la sessió i dels objectius del procés participatiu. És molt important explicar, de manera clara i transparent, l'abast real del procés: recursos disponibles, terminis previstos i limitacions (si n'hi ha).</p>

Fitxa de sessió participativa #1: el Servei (2/3)

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ | DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS

WORLD CAFÈ: Diagnosi participativa

Abans de la sessió, prepararem 3-4 taules arreu de l'espai, i col·locarem a sobre estovalles de paper, blanques (o de color clar). En cada paper, escriurem una temàtica sobre la qual ens interessi recaptar l'opinió del jovent, tenint en compte l'anàlisi intern inicial i els resultats dels qüestionaris (exemple: inclusió, participació, comunicació i programació).

Per ajudar a estructurar les idees, podem dividir el paper en 2 parts: punts fors i punts a millorar. A més, per a evitar el síndrome del "full en blanc", hi podem escriure també algunes reflexions/opinions, tant positives com negatives, sorgides de valoracions prèvies i del qüestionari inicial.

Per a començar, repartirem post-its de colors i retoladors a les persones participants, i els demanarem que hi escriguin opinions/reflexions (1 per post-it), tant positives com negatives, per alguna de les temàtiques proposades. Els hi donarem uns 5 minuts, perquè comencin a reflexionar de manera individual.

Després, es dividiran en tants grups com 3-4 grups (màxim tants com taules), i cadascun anirà a una de les taules, on enganxaran i debatran les seves opinions. Hi poden afegir altres idees o comentaris que sorgeixin durant el debat.

Cada 6-8 minuts, aproximadament, canviaran de taula (els papers i les cadires no es mouen). Hauran de fer el mateix, però, a més, mirant què hi ha posat els grups anteriors i afegint-hi comentaris, si s'escau.

Finalment, farem una mica de reflexió, en plenari (màxim 10 minuts): ha estat difícil? Us heu sentit còmodes debatent amb el vostre grup? Quina temàtica ha generat més debat? Heu trobat a faltar alguna altra?

Si veiem que en algun paper hi ha opinions totalment contradictòries sobre algun tema, podem consultar quina és l'opinió majoritària del grup.

Hem de recordar fer fotos a totes les taules en acabar la sessió, per a poder tornar a revisar les conclusions més endavant.

PUGES O BAIXES? L'escala de la participació juvenil

Ens traslladem a unes escales properes (almenys amb 8 graons, i el més amples possible), i enganxem al terra uns papers amb els diversos nivells de participació, a cada graó.
(Si no hi ha escales, podem simular-ho al terra amb cinta de pintor).

Primer, demanem a tothom que es col·loqui al graó en el qual pensen que és actualment la participació juvenil al seu municipi. Fem una foto, i els donem la paraula, si alguna persona vol explicar perquè s'ha situat allà (especialment interessant que ho expliquin les persones que vagin més als extrems, tant superior com inferior).

Després, els diem que vagin al graó al qual les agradaria que hi arribés la participació juvenil al seu municipi. Igualment, fem una foto i obrim torn de paraules.

EXTRA!! EXTRA!!: Visions de futur

L'objectiu és trobar punts de consens relatius a les prioritats de les persones participants.

Som a l'any 2027 i l'Ajuntament decideix editar un butlletí monogràfic sobre joventut, explicant tot el que s'ha fet i assolit durant els últims 5 anys al poble. Quins titulars ens agradaria que hi sortissin?

- Primera part: treball individual (post-it). 5 minuts.
- Segona part: treball en petits grups (3-4 persones). 10 minuts. Es recomana fer grups diferents als de la primera dinàmica, per a fomentar el contrast d'opinions amb altra gent. Donarem a cada grup un paper (mínim DIN A3), que simuli una portada de diari, amb requadres per als titulars i els cossos de varies notícies.

Exemple: <https://sbt.blob.core.windows.net/storyboards/es-examples/diseno-de-periodico.png>

Han de triar un nom per al monogràfic, i 2 notícies (titular, subtítol i cos breu).

- Tercera part: presentació en plenari (sense debat). 5'

Després, farem reflexió en plenari: ha estat difícil? Ha costat posar-se d'acord? Com us heu sentit quan escrivíeu aquestes notícies? Veieu algunes temàtiques que es repeteixin més?

Fitxa de sessió participativa #1: el Servei (3/3)

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ | DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS

A MANS PLENES: Creació col·laborativa

Dinàmica d'escriptura compartida. Permet recaptar idees bastant detallades en poc temps.

Repartirem uns papers DIN A5 (o DIN A4) i retoladors a les persones participants, i els demanarem que hi escriguin una idea d'activitat que es podria organitzar des del servei joventut de l'Ajuntament (tant dins com fora de l'equipament juvenil). Tindran 2-3 minuts per escriure-hi la idea.

Després, quan la persona dinamitzadora ho digui, cadascú anirà rotant els papers a la persona que tingui a l'esquerra (com les agulles d'un rellotge). En funció del nombre de participants, aquesta persona tindrà 1-2 minuts per afegir-hi o comentar-ne el que vulgui. Després, tornen a rotar els papers, fins que tornin a les persones que han escrit la idea inicial.

(Si hi ha moltes persones participants, podem fer la dinàmica en grups de 4-6 persones).

Finalment, quan recuperi el seu paper, cada participant explicarà la seva idea i les aportacions que hi ha fet la resta, i proposarà un títol per a l'acció, que escriurem a un tros de paperògraf o a una pissarra.

Si tenim temps, amb els retoladors de colors (o amb gomets), convidarem a les persones participants a que marquin les 3 accions que més els han agradat.

TANCAMENT I VALORACIÓ

Explicarem els propers passos del procés participatiu (hi haurà més sessions participatives? Quan? Com es convocaran?), i com es comunicarà el retorn de totes les propostes i reflexions presentades (es convocaran grups de treball temàtics? Hi haurà una presentació pública de les conclusions?)

A més, és convenient fer una petita valoració final, per a conèixer l'opinió de les persones participants. Com que serà al final d'una sessió molt intensa, proposem una manera molt senzilla i visual de fer-ho: amb el joc de cartes DIXIT.

1. Escampem totes les cartes a sobre d'una taula (o al terra de la sala).
2. Demanem a tothom que pensi una paraula o una idea que representi la seva opinió o els seus sentiments després de la sessió.
3. Convidem a tothom a que agafi una carta que creguin que representa aquella opinió/sentiment.
4. Fem una ronda, per a què tothom ensenyi la seva carta i digui en veu alta la seva paraula/idea.

ALTRA INFORMACIÓ D'INTERÈS

- En cas que les persones participants no es coneguin** entre elles (edats molt diverses, procedència de nuclis dispersos del mateix municipi...), després de la benvinguda es recomana dedicar-hi 10 minuts a alguna **dinàmica de coneixement o d'activació**, per a trencar el gel.
- Si no disposem del DIXIT, també podem buscar altres dinàmiques de valoració. A la [bibliografia](#) de la guia trobaràs alguns documents amb propostes de dinàmiques de tot tipus.

2.2.3. Retorn de resultats i accions

En les etapes inicials d'un procés participatiu (i més, si és la primera vegada que s'implementa al municipi), el vincle amb les persones participants és encara dèbil. Per a mantenir-les vinculades al llarg del procés, **és molt important que les informem assíduament sobre l'evolució i el resultat de les seves propostes, tant si surten endavant com si no**, perquè tinguin consciència de que la seva veu és tinguda en consideració.

Vols saber quina és la millor manera de fer aquest retorn? Doncs **dona-li una volta!!**

A més a més, per a continuar retroalimentant el procés participatiu, és convenient que el jovent vegi **efectes a curt termini**. Per exemple...

Una possible manera de fer-ho, és seleccionar les idees plantejades a la dinàmica "A mans plenes" que puguin ser més viables de manera immediata, quantificar el cost, i **reservar una part del pressupost del Servei** per a què el distribueixin de manera participativa (es pot convocar una nova sessió o fer-ho amb una votació entre el jovent). Molt important: si plantegem aquesta partida de **pressupost participatiu**, haurem de complir amb el que hagi triat el jovent, perquè sinó generarem una reacció de decepció que pot acabar trencant totalment el procés.

Una altra manera, si volem afavorir la interacció directa entre els responsables polítics i el jovent (fomentant el seu arrelament i empoderament, i reforçant el seu sentiment democràtic), és plantejar que els joves, en grups, preparin **breus presentacions d'un o dos minuts (elevator pitch)** de cada acció/projecte, per a presentar-les directament a la **Regidoria de Joventut o a l'equip de govern en conjunt**, i intentar **convèncer-los per a que hi posin diners**.

En tot cas, si volem aplicar una mirada comunitària al nostre Servei, no ens podrem acontentar amb sessions puntuals, sinó que haurem de procurar implicar al jovent de manera estable en el disseny, desenvolupament i avaluació d'accions. En l'apartat "**Programant, que és gerundi**" trobaràs algunes eines per ajudar-t'hi.

Però, abans de saltar-hi directament, potser t'interessa continuar llegint l'apartat "**Si és que hi ha casals d'algué**", per a **desconstruir** i reformular l'equipament juvenil del teu municipi.

Ja hauries de saber que no hi ha respostes màgiques i universals per a tothom, però tenim una bona notícia: l'únic límit el poses tu!! (bé, i una mica els teus recursos disponibles, també; no ens enganyem). Deixa anar la teva creativitat, i busca maneres d'impactar entre el jovent amb els recursos al teu abast.

Pot ser una infografia interactiva, posts d'Instagram estil còmic amb vinyetes que parlin de les propostes recollides, un *flashmob* al pati de l'institut, un vídeo-clip canviant la lletra a una cançó de moda...

I saps què? Si, a més a més, aconsegueixes que algunes persones joves preparin aquestes accions de retorn, l'impacte serà doble!! Més difusió externa i més empoderament del jovent. 2 per 1!!.

PREGUNTA TRAMPA!!

L'EQUIPAMENT, PAS A PAS...

1. Reflexió interna

- 1.1. Registre d'usos i consultes
- 1.2. Observació de l'espai
- 1.3. Qüestionari intern

2. Què en pensa el jovent?

- 2.1. Qüestionari sobre l'equipament
- 2.2. Sessions participatives

Si és que hi ha casals d'algu

Si és que hi ha casals d'algú

Equipaments juvenils en constant evolució

“Que sigui accessible no té a veure només, ni principalment, amb barreres de tipus físic o arquitectònic, tot i que aquestes també cal considerar-les. Hi ha barreres culturals, simbòliques, socials que fan que ens sentim (o no) aïllats quan entrem a un equipament. També les normatives d'ús i accés a les instal·lacions modelen el tipus d'accessibilitat” (Ajuntament de Barcelona, 2020).

Per a molts serveis locals de Joventut, el seu projecte més visible i rellevant és el casal de joves (entès com a espai de trobada de la població jove del municipi, independentment del nom oficial de l'equipament). Dediquem moltes hores a adequar-lo i dinamitzar-lo, però **de vegades ens preguntem “val la pena realment tot aquest esforç”?**

Igual que passa amb el Servei de Joventut en conjunt, és convenient, de tant en tant, parar-se a **valorar detingudament què hi estem fent, i si està realment alineat amb els objectius i els valors que volem treballar** des del nostre Servei.

Podem fer les dues reflexions de manera totalment autònoma i en moments diferents, però si ja t'estàs plantejant un procés participatiu per a repensar i reformular el Servei, pot ser una oportunitat fantàstica per a incorporar-hi també alguns elements més específics sobre l'equipament juvenil.

1. Reflexió interna

Com en el cas anterior, et proposem començar amb un **anàlisi intern**, que et permeti conèixer millor la situació de partida, així com fixar els objectius i els límits de la participació posterior del jovent.

1.2. Observació de l'espai

Com a complement al registre, també és interessant avaluar les activitats, dinàmiques i relacions que es desenvolupen en les diverses sales de l'equipament, així com els materials que hi posem a l'abast del jovent, i fins i tot la decoració i l'ambient general de l'edifici.

Per a fer això, et suggerim la “[Fitxa d'observació de l'Espai Físic](#)”, de la Guia 3Voltes (ACJ i Cooperativa Candela, 2021), aplicant-hi un enfocament interseccional, amb els diversos eixos comentats anteriorment.

3 VOLTES FEMINISTES
als equipaments juvenils

ANNEX 5:
Fitxa observació de l'Espai Físic

QÜESTIONARI 1:
UN PER ESPAI I/O FRANJA HORÀRIA

DIA: _____ **HORA:** _____ **ESPAI:** _____

Dades quantitatives:

Espai (nom): _____

Nombre de nois: _____

Nombre de noies: _____

Nombre de persones no binàries: _____

Dades qualitatives:
Encerclar:

Ambient:	Tranquil	Crispat	Esverat		
Ambient2:	Cooperatiu	Competitiu	Individual ¹		
To de veu:	Silenci	Baix	Mig	Alt	Criden
Focus d'atenció:	1 Focus		Petits focus		
Conflictes:	Si		No		

¹ Cada persona fa lo seu: deures, mirar el mòbil etc.

Observacions sobre els conflictes: Fets remarcables: Observacions:

	Associat masculinitat:	Associat feminitat:	Neutre:	Competitiu:	Cooperatiu:	Contingut explícitament sexista	Contingut coeducatiu
JOC 1							
JOC 2							
JOC 3							
JOC 4							
JOC 5							
JOC 6							
JOC 7							

Figura 9: Fitxa observació de l'Espai Físic (ACJ i Cooperativa Candela, 2021; p. 1 i 3).

I ara que sabem millor què es cou actualment a l'equipament, ja podem passar a un anàlisi més concret, per part de tot el personal polític i tècnic vinculat.

1.3. Qüestionari intern

És important debatre els diferents punts de vista i que, en acabar, **tothom se senti còmode amb l'enfocament consensuat**, perquè és la única manera de **donar pas a reflexions i intervencions veritablement transformadores**.

Plantilla de qüestionari intern: l'equipament

Aclarim què volem, abans de començar el procés participatiu amb el jovent.

SERVEI/ÀREA	ROL	NOM
-------------	-----	-----

INCLUSIÓ

0 = gens d'acord   5 = Totalment d'acord

La diversitat, en els següents eixos, dels usuaris i les usuàries habituals de l'equipament, és representativa de la realitat sociodemogràfica del municipi:

Grups d'edat (12-15, 16-19, 20-24 i >25).	0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Sexe i gènere.	0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Procedència/ètnia.	0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Diversitat funcional.	0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5
Nivell socioeconòmic.	0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5

Què creus que es podria fer per a què l'equipament fos més inclusiu?

[Resposta oberta]

PARTICIPACIÓ

0 = gens d'acord   5 = Totalment d'acord

Les persones usuàries tenen veu i vot en l'organització i funcionament de l'equipament: activitats, horaris, etc.

0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5

Les persones usuàries coneixen i respecten el reglament d'ús de l'equipament (si n'hi ha).

0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5

Des del Servei, tenim disposició a debatre amb el jovent sobre els dies i els horaris d'obertura de l'equipament.

0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5

Des del Servei, tenim disposició a debatre amb el jovent sobre el format de gestió de l'equipament (incloent-hi l'autogestió).

0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5

Quantes persones diries, aproximadament, que en fan ús?

Diàriament: _____
 2-3 cops per setmana: _____
 3-4 cops al mes: _____
 De manera puntual: _____

GLOBAL

Com valores el funcionament actual de l'equipament?

Opcional: valorar també cada espai/sala de manera independent.

Horrible   0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5   Perfecte

El nombre i tipus d'activitats que s'hi programen cada any és òptim.

És molt baix   0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5   És excessiu

El funcionament i la programació de l'equipament estan alineats amb els objectius i valors del Servei.

Gens d'acord   0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5   Totalment d'acord

La distribució d'espais, mobiliari i altres recursos respon a les necessitats i interessos de les persones usuàries.

Gens d'acord   0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5   Totalment d'acord

Disposem de recursos per abordar i transformar els conflictes que s'hi generen (si n'hi ha).

Gens d'acord   0 - 1 - 2 - 3 - 4 - 5   Totalment d'acord

Tinc algunes idees per a l'equipament que m'agradaria comentar:

[Resposta oberta]

2. Què en pensa el jovent?

2.1. Qüestionari sobre l'equipament

A continuació, preguntarem al nostre públic objectiu (és a dir, tot el jovent del municipi), què opinen de l'equipament juvenil. Pots aprofitar el mateix **qüestionari en línia** que et proposàvem per al Servei, afegint-hi nous apartats sobre l'equipament, o fer-ne un específic.

De fet, **no estaria malament que en acabar cada curs escolar tomessis a enviar-lo** a les persones usuàries (i potencialment usuàries), de manera que puguis aprofitar l'estiu per a dissenyar millores per al curs següent.

Exemple de qüestionari a joves #2: l'equipament

Basat en "[Enquesta anònima joves del municipi](#)", de la Guia 3Voltes (ACJ i Cooperativa Candela, 2021)

UNA MICA SOBRE TU

- Amb quin gènere t'identifiques més? No vull contestar No binari Dona Home
- Quants anys tens? Entre 12 i 15 Entre 16 i 19 Entre 20 i 24 25 o més
- On vas néixer? Catalunya Resta d'Espanya Estranger (UE) Estranger (altres)
- I els teus pares? Catalunya Resta d'Espanya Estranger (UE) Estranger (altres)
- Et reconeixes alguna discapacitat? No Sí, física Sí, sensorial Sí, psíquica

L'EQUIPAMENT JUVENIL

- Saps on és el [nom de l'equipament]? No. Sí: _____
- Coneixes els dies i hores que és obert? No. Sí: _____
- Utilitzes aquest equipament juvenil? No, mai Sí, de tant en tant Sí, sovint
- Si l'utilitzes, què hi fas? Treballs en grup, deures... Xerrar amb amics i amigues Jugar i passar l'estona Activitats dirigides
(Pots marcar-hi diverses opcions)
- Si no hi vas, ens pots dir perquè? Quedem a altres llocs Estudio a casa Extraescolars
(Pots marcar-hi diverses opcions) Cura de germans/nes No m'interessa No hi estic a gust
- Si has respost "No m'interessa", ens pots dir què et podria interessar fer-hi?
- Si has respost "No hi estic a gust", ens pots explicar perquè?

Amb el buidatge i l'anàlisi estadístic de les respostes d'aquesta enquesta, ja podem començar a intuir alguns punts de millora, però abans d'extreure conclusions precipitades, la millor opció sempre és donar veu a les persones usuàries, per a què debatim les seves opinions (entre elles i amb nosaltres), i ens plantegin possibles canvis.

2.2. Sessions participatives

Aquí t'ofereim una altra **fitxa de sessió participativa, centrada en l'equipament** (en format doc i pdf), per a evitar el síndrome del full en blanc.

També et recomanem visitar l'apartat sobre "[Convocatòria i comunicació inclusiva](#)".

Fitxa de sessió participativa #2: l'equipament (1/3)

NOM DE L'ACCIÓ SI ÉS QUE HI HA CASALS D'ALGÚ...

PARTICIPANTS Estimació: 15-20 persones **EDATS** 12-30 anys

- OBJECTIUS**
- Empoderar, individual i grupalment, el jovent del municipi.
  - Dissenyar l'equipament juvenil de manera col·laborativa i inclusiva.
  - Implicar activament el jovent en la gestió de l'equipament juvenil.

TEMPORALITZACIÓ	QUÈ FEM?	TEMPS	ACUMULAT
	BENVINGUDA	5'	5'
	CAMINANT ES FA CAMÍ	15'	20'
	"ARTQUITECTES"	35'	55'
	QUI MANA AQUÍ?	20'	75'
	TANCAMENT I VALORACIÓ	15'	90'

- RECURSOS NECESSARIS**
- Mínim 1 persona per a dinamitzar la sessió (a ser possible, 2).
  - Espai ampli, que permeti la mobilitat del jovent.
  - Mínim 3-4 taules.
  - Cadires per a totes les persones participants.
  - Paper de paperògraf i retoladors de colors.
  - Post-its de colors i gomets (verds i vermells).
  - Cinta adhesiva de pintor.
  - Fotocòpies del [croquis de l'equipament](#) de la Guia 3Voltes.
  - Versió paperògraf de la plantilla quadriculada, amb parets, portes i finestres ja indicades.
  - Papers DIN A3, de colors, per a la subhasta muda.
  - Dixit (joc de taula; opcional).

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ | DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS

BENVINGUDA
 Presentació de la persona que dinamitzarà la sessió i dels objectius del procés participatiu.
 És molt important explicar, de manera clara i transparent, l'abast real del procés: recursos disponibles, terminis previstos i limitacions (si n'hi ha).

Fitxa de sessió participativa #2: l'equipament (2/3)

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ | DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS

CAMINANT ES FA CAMÍ

Prèviament, **es penjaran paperògrafs a les diverses sales** l'equipament (i un a la porta, per fora), dividits en 2 columnes: "D'aquesta sala m'agrada..." / "D'aquesta sala no m'agrada...".

A l'inici de la dinàmica, es repartiran post-its de colors i retoladors/bolígrafs a les persones participants. També repartirem 3 gomets verds i 3 vermells a cada participant.

Després es donarà pas a una "caminada exploratòria": durant uns 15 minuts, caminaran lliurement (es recomana individual o en petits grups) per les sales i aniran enganxant post-it explicant, al seu parer, els punts forts i els punts a millorar de cada espai. Proposarem que les "crítiques es redactin en positiu". Exemple: en lloc d'escriure-hi "És molt fosca", hi podem escriure "Caldria ficar-hi més punts de llum" o "Canviaria la llum groga per una altra més blanca".

Si són d'acord amb algun post-it que ja hi hagin escrit abans, poden posar-hi un gomet verd, i si no hi són d'acord, un gomet vermell.

Si són idees o reflexions genèriques, es recomana posar-les al paperògraf de l'entrada.

Després, tothom tornarà a la sala inicial, es recolliran tots els papers, i es llegiran en plenari.

Aquí encara no busquem consensos, sinó construir una primera diagnosi col·laborativa.

"ARQUITECTES"

Es dividirà a les persones participants en 3-4 grups, amb un tros de paperògraf i retoladors de colors.

Tindran uns 15 minuts per a fer un dibuix de com pensen que hauria de ser l'espai jove. Podem fer-ho des de zero (podem plantejar-nos canviar d'edifici o fer obres estructurals?), o els podem donar plantilles per a què hi dibuixin l'espai a escala i hi facin les modificacions a partir de l'estructura existent. En aquest cas, podem fer servir la "[guia per a dibuixar el croquis de l'equipament](#)", de la Guia 3Voltes (ACJ i Cooperativa Candela, 2019).

Després, es compartiran els dibuixos en plenari, fixant-nos, sobretot, en els punts en comú (5-10').

Finalment, es proposarà al grup que intenti fer un dibuix conjunt de la seva proposta d'equipament, i que marquin en un color diferent els 3 canvis que considerin més prioritaris (10-15').

QUI MANA AQUI?

Dinàmica per a implicar també al jovent en el disseny d'un nou model de gestió de l'equipament, en format de "subhasta muda".

Es penjaran papers DINA3, de colors, a les parets, doblegats pel mig. Fora hi haurà una temàtica, i dins hauran de veure les "licitacions" de la resta i, si volen, les poden millorar (5-10').

- Freqüència de les reunions o sessions participatives. Licitació inicial (LI): 1 cop al mes.
- Mitjà de comunicació intern. LI: Grup de whatsapp de Comissió Motora de l'equipament.
- Competències de la Comissió Motora. LI: propostes d'activitats.

En acabar es comentaran i debatran en plenari.

Fitxa de sessió participativa #2: l'equipament (3/3)

DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ | DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS

TANCAMENT I VALORACIÓ

Caldrà consensuar la data de la propera sessió participativa / reunió de la Comissió Motora.

També és convenient fer una petita valoració final, per a conèixer l'opinió de les persones participants. Com que serà al final d'una sessió molt intensa, proposem una manera molt senzilla i visual de fer-ho: amb el joc de cartes DIXIT.

1. Escampem totes les cartes a sobre d'una taula (o al terra de la sala).
2. Demanem a tothom que pensi una paraula o una idea que representi la seva opinió o els seus sentiments després de la sessió.
3. Convidem a tothom a que agafi una carta que creguin que representa aquella opinió/sentiment.
4. Fem una ronda, per a què tothom ensenyi la seva carta i digui en veu alta la seva paraula/idea.

ALTRA INFORMACIÓ D'INTERÈS

- En cas que les persones participants no es coneguin** entre elles (edats molt diverses, procedència de nuclis dispersos del mateix municipi...), després de la benvinguda es recomana dedicar-hi 10 minuts a alguna **dinàmica de coneixement o d'activació**, per a trencar el gel.
- Si es realitza aquesta sessió participativa de manera autònoma (sense haver fet prèviament la sessió sobre el Servei de Joventut), s'hi pot afegir una altra **dinàmica amb propostes d'activitats per a dur a terme a l'equipament**, com ara "A mans plenes" [\[veure fitxa de la sessió #1\]](#).
- Si no disposem del DIXIT, també podem buscar altres dinàmiques de valoració.
A la [bibliografia de la guia](#) trobaràs alguns documents amb propostes de dinàmiques de tot tipus.

I ara, probablement, et preguntaràs: com donem continuïtat a totes aquestes propostes i al procés participatiu que hem posat en marxa?

Doncs no pateixis: al següent apartat et presentem algunes eines que et faran la vida una mica més fàcil.

PROGRAMANT, PAS A PAS...

1. Abans de començar

1.1. Sense vincle no som res

1.2. Objectius patents i latents

1.3. Una bona diagnosi

1.3.1. Arbre de reptes

1.3.2. Arbre d'objectius i estratègies

2. Marquem el camí

2.0.1. Enfocament ABCD

2.1. Disseny d'accions

2.2. Calendari i rols

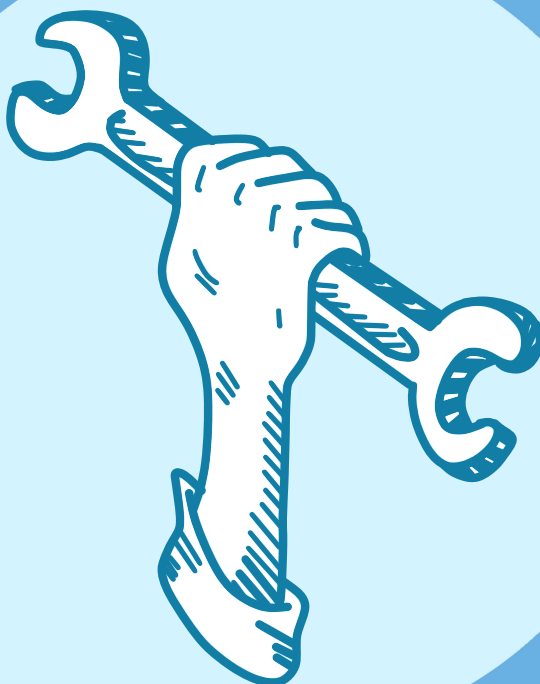
2.3. Organització i responsabilitat

3. La importància d'avaluar

3.1. Els indicadors

3.2. Com plasmem l'avaluació?

Programant, que és gerundi

Programant, que és gerundi

Preparem-nos per al viatge

“Quan desenvolupem la nostra tasca no som neutrals, som el resultat de la nostra cultura, dels nostres aprenentatges, de les històries que ens expliquen i de les vivències i experiències que tenim. Des del lloc que ocupem com a professionals de joventut, hem de pensar com podem afavorir processos de treball amb els i les joves que siguin holítics, globals, interrelacionats i conscients” (ACJ, 2019; Unitat 3, p. 7).

1. Abans de començar

Sabem que has arribat a aquest apartat amb ànsies de conèixer els passos que has de donar per a fer una bona programació del teu Servei o del teu equipament, però hi ha un parell de coses que volem compartir amb tu primer.

1.1. Sense vincle no som res

Les persones dediquem molt de temps i esforç a les nostres relacions amb la gent del nostre entorn, per a establir i refermar ponts; per a **generar confiança amb altres individus (a ser possible, recíproca)** que ens doni la seguretat i tranquil·litat necessàries per a fer coses que, d'altra manera, no faríem.

Una part d'aquesta confiança, pot venir de la reputació social de cadascú, encara que no ens coneixem (la trajectòria professional i educativa, referències de terceres persones...), però **quan volem tenir una relació duradora i enriquidora amb algú, és imprescindible desenvolupar un VINCLE.**

“Un vincle entès com la connexió entre la persona que acompanya i el jove o la jove, que comporta un reconeixement mutu. Una relació que es construeix a partir de ser accessible i d'estar disponible i disposat a un contacte no invasiu. Un contacte respectuós, que respecta l'altre i l'accepta tal com és, en el moment i la situació en que es troba i que reconeix el seu potencial” (ACJ, 2019; Unitat 3, p. 22).

La construcció del vincle es basa en moltes petites coses: la mirada, el coneixement mutu, la paralingüística, l'escolta activa, el somriure... I en el cas del jovent, a més a més de tot això, és bastant important **evitar els paternalismes**: no hi som per donar totes les respostes (en molts casos, pot ser que ni tan sols sapiguem quina és la correcta), i hem de saber deixar l'espai suficient per a què les persones joves arribin a les seves pròpies conclusions.

Segur que molts cops s'equivocaran (com ens ha passat a tothom), però així els aprenentatges que guanyaran en aquest procés, seran molt més transformadors.

No t'has de preocupar per desenvolupar un "excés de vincle", però sí que **convé que evitis excessos en l'expressió d'aquest vincle**.

Depenent del context social en el qual treballis, és possible que hagi de presenciar i enfrontar situacions dures, i que vulguis mostrar empatia cap al jovent que estigui en aquesta situació, però no has de deixar que això t'afecti de manera tan personal que comenci a bloquejar o minvar la teva capacitat de resposta.

A més, per a evitar perdre el control del Servei o de l'equipament, **no pots deixar que aquesta cerca del vincle afecti a la teva autoritat com a responsable**: hi ets per a desenvolupar un "acompanyament socioeducatiu", no per a ser "un/a col·lega" més de les persones usuàries.

1.2. Objectius patents i latents

"Nosaltres parlem en aquest cas dels objectius patents i latents; és dir, d'aquells que s'expressen públicament, com l'afinitat a l'activitat que fa el Casal en diríem objectius patents, mentre que d'aquells que queden camuflats i responen a una necessitat relacional en diríem objectius latents. (...)

Per exemple una persona pot tenir interès pel cinema i pot veure pel·lícules ella sola, a casa, passant tot el dissabte contenta i feliç al sofà menjant crispetes. Però la persona jove que s'acosta al Casal i ens explica que li agrada el cinema, també busca trobar noves relacions i espera compartir el cinema amb altra gent.

(...) La no-satisfacció dels objectius patents i latents o la presència d'un desequilibri en la demanda d'aquests per part dels membres del col·lectiu, pot fer bolcar o enfonsar la nostra missió com a entitat." (Casals de Joves de Catalunya, 2013; p. 63).

És difícil explicar-ho millor que amb la cita anterior de Casals de Joves de Catalunya.

Per una banda, hem de tenir en compte que les persones joves, quan s'acosten al Servei o a l'equipament juvenil, i més enllà de l'activitat o la consulta concreta, **busquen respondre a altres necessitats, encara que no ho diguin expressament: recolzament, comprensió, comunicació, acceptació, contribució, seguretat, pertinença...**

Per una altra, hem de recordar que som responsables d'un projecte d'intervenció comunitària i socioeducativa, i per tant no ens podem dedicar a satisfer, únicament, aquells objectius "latents".

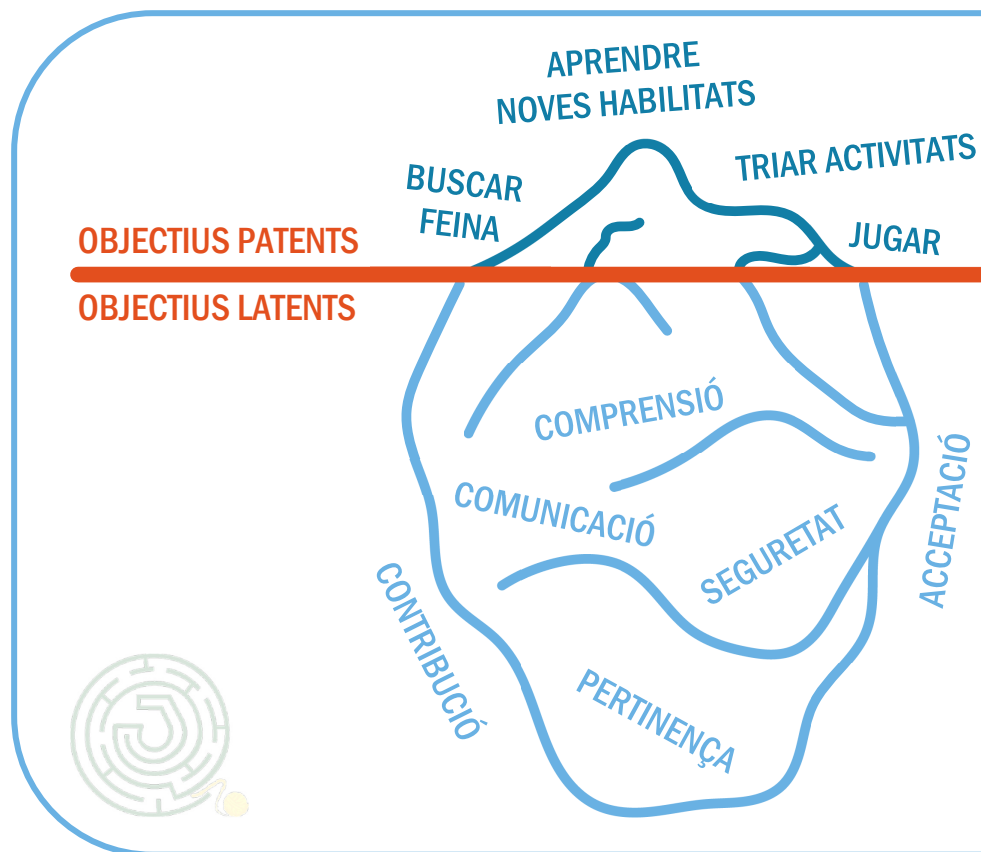

Figura 10: Iceberg d'objectius patents i latents. Elaborada per Joventot.

1.3. Una bona diagnosi

Per assegurar-te que **la teva programació sigui coherent, i estigui realment alineada amb la fase de diagnosi**, és important **SISTEMATITZAR** aquesta informació, de manera entenedora i que pugui ser entesa per tothom que ha participat en aquest procés.

Si ja tens la teva manera de fer-ho, i et funciona, endavant. En cas contrari, et proposem fer servir l'arbre de reptes i l'arbre d'objectius i estratègies, perquè presenten les conclusions de manera molt resumida (gairebé cabrien dins d'una piulada de twitter) i bastant visual.

1.3.1. Arbre de reptes

El primer que haurem de fer, doncs, serà seguir la pista de totes les aportacions recollides fins ara (dades estadístiques, observació directa, qüestionaris, sessions participatives...) i tractar d'**identificar la problemàtica/necessitat/repte principal que volem enfrontar, les seves causes i les seves conseqüències**.

La manera en què ho mostra un arbre de reptes, és esquematitzant la informació des de **"les arrels" d'aquesta situació** (les causes, a la part inferior), passant pel **"tronc"** (el repte principal, al centre) i arribant **"als fruits"** (les conseqüències, a la part superior).

Com més aconseguïeu aprofundir en les arrels, més probable és que després pugueu assolir resultats significatius, ja que actuar sobre l'origen inicial de la situació és la millor manera de capgirar-la.

Si mai no n'has vist un, et pot costar imaginar-t'ho, així que aquí en tens un exemple. A la part inferior són les causes, i a la superior els efectes.

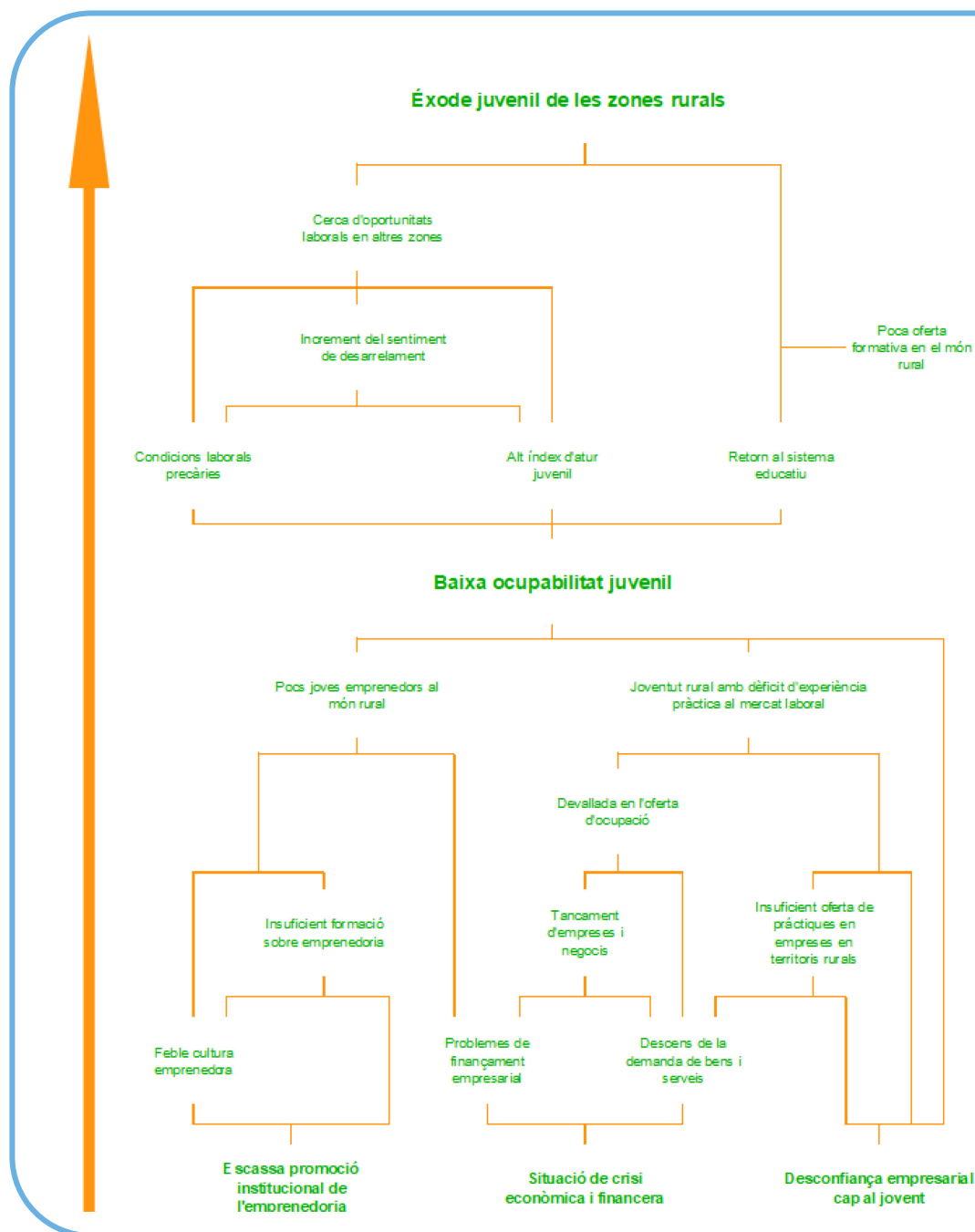

Figura 11: Arbre de reptes del projecte "PRIMERA Juventud". Elaborat per Sergio López (Joventot) per a CEDEMAR (2013). Traduït *ad hoc*.

1.3.2. Arbre d'objectius i estratègies

Com que ens mou l'optimisme i la voluntat de generar impactes positius en el nostre entorn, aleshores **arriba el moment de "girar la truita"**, i buscar com enfrontar les causes d'aquesta situació, per assolir el nostre **objectiu específic** (concret d'aquest programa o projecte) i contribuir a la resta d'**objectius generals/globals**, que ja no depenen exclusivament del desenvolupament del nostre projecte.

El resultat és un altre esquema en forma d'arbre, però amb **tot expressat en positiu** (imagina't que és l'arbre anterior, després de fumigar-ho per a treure les termites que se'l menjaven des de l'interior).

A més, si el repte té una certa complexitat, és probable que t'interessi **indicar-hi les diverses estratègies que es posaran en marxa, i aquelles coses que han de passar al marge del teu projecte**, per arribar a l'objectiu desitjat.

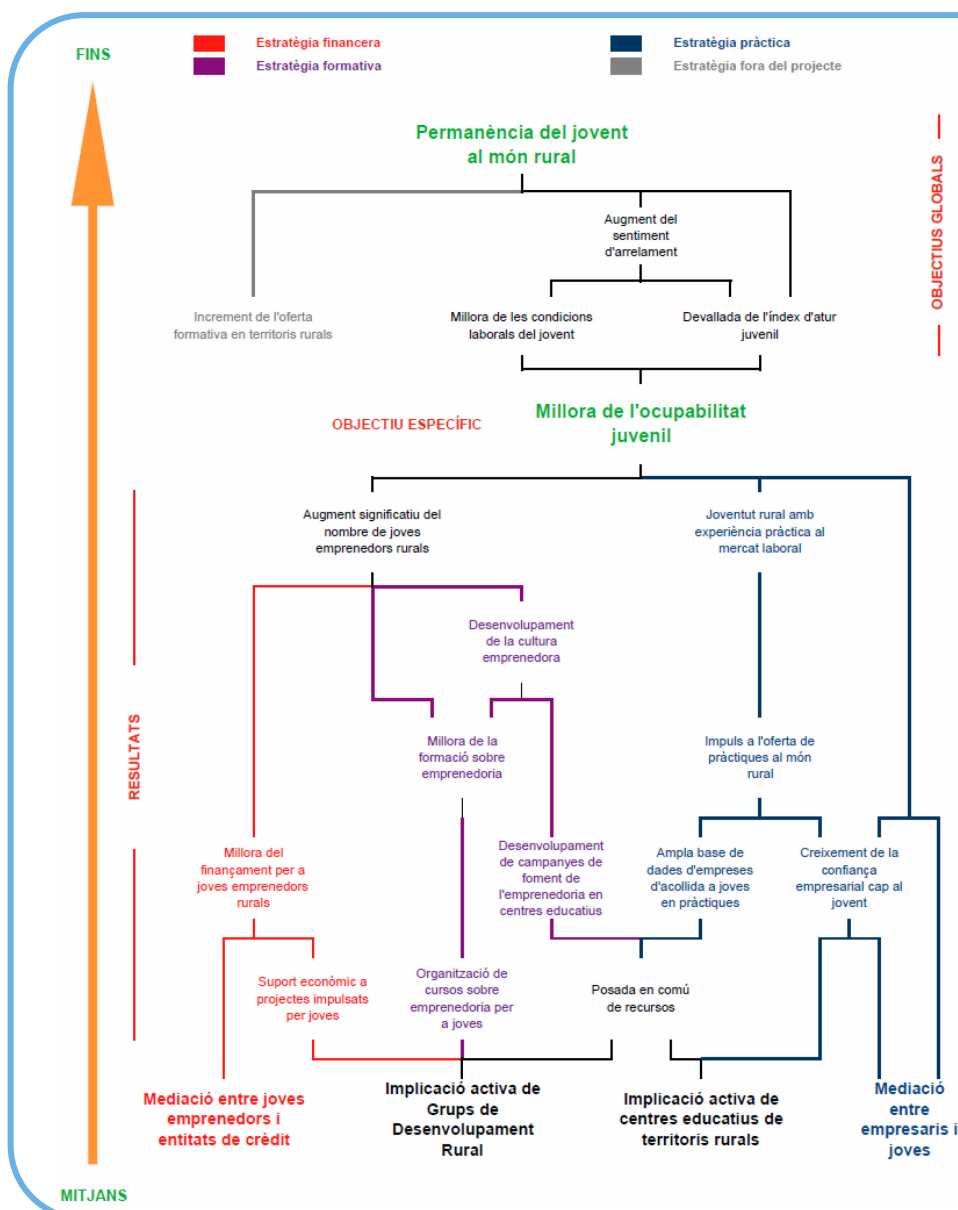

Figura 12: Arbre d'objectius i estratègies de "PRIMERA Juventud". Elaborat per Sergio López (Joventot) per a CEDEMAR (2013). Traduït *ad hoc*.

2. Marquem el camí

“La teoria del canvi és la cadena d’hipòtesis sobre com s’espera que els recursos assignats a la intervenció permetin desenvolupar unes activitats que produeixin determinats productes (outputs), els quals, al seu torn, generen beneficis de curta, mitjana i llarga durada sobre el col·lectiu que pateix el problema al qual volem donar solució (impactes o outcomes)” (J. Blasco, IVÀLUA, 2009; citat per ACJ, 2019).

D’acord amb aquesta **Teoria del Canvi**, a l’hora de programar o dissenyar nous projectes, hem de tenir en compte **6 ítems principals**, preferiblement en aquest ordre (encara que, en la pràctica, alguns es poden solapar en el temps).

Figura 13: Components de la Teoria del Canvi (ACJ, 2019; Unitat 6, p. 12).

Des d'aquí et volem proposar un petit canvi en aquest itinerari, per dotar de major coherència a les accions que dissenyis:

- 1. SITUACIÓ INICIAL** Ja l'hem identificada, a partir de la reflexió interna, el procés participatiu i la sistematització en l'[arbre de reptes](#).
- 2. POBLACIÓ DIANA** Convé concretar al màxim **amb quin grup volem treballar**: tota la població entre 12 i 35 anys del municipi? Acotem per edats? Volem incidir especialment en joves afectats per un eix concret de desigualtat?
- 3. RECURSOS** En els qüestionaris interns ([Servei](#) i [equipament](#)), ja t'havíem proposat reflexionar una mica sobre els recursos disponibles. Ara, per a fixar objectius realistes, cal determinar si amb el que tens ja hi ha prou, o cal buscar més finançament, més personal, formació específica...

Si disposes de molts recursos i saps que això no serà un problema, pots deixar-ho per al final del tot (després de dissenyar les activitats); però si has d'anar mirant cada cèntim i tens clars ja els recursos en aquest punt, **t'estalviaràs haver de redissenyar varies vegades els objectius i les activitats plantejades** (i la frustració que allò comporta).

4. IMPACTES

També n'hem parlat ja, a l'**arbre d'objectius i estratègies**. Fem un salt, per a evitar perdre la referència de la situació inicial, i assegurar-nos que tot el que dissenyem després estarà plenament alineat amb els objectius plantejats.

A més, aquí podríem diferenciar entre 2 tipus d'impactes:

- o **Impacte "local"**. És el produït, concretament, en la nostra població diana, i relacionat directament amb la situació inicial identificada.

A l'arbre, es correspon amb l'**objectiu específic**.

- o **Impacte "comunitari"**. Recordes, al principi de la guia, quan parlàvem de la participació comunitària? Aspirem a que les nostres intervencions no siguin un bolet dins d'una societat caòtica, sinó que també contribueixin positivament al nostre entorn, més enllà del jovent directament afectat.

A l'arbre, aquests impactes "d'abast ampli" es corresponen amb els **objectius generals/globals**.

5. PRODUCTES

Quins resultats esperem obtenir de les activitats, que ens ajudin a assolir els nostre objectiu específic? Per a què farem aquestes activitats? És millor definir què busquem amb una acció i després dissenyar-la, que no pas preparar-la sencera i després veure com encabim això amb coherència dins del nostre projecte.

A l'arbre d'objectius i estratègies, es correspon amb els **resultats**.

6. ACTIVITATS

I ara, al final de tot aquest camí, un cop ja sabem quin és l'objectiu del projecte, els resultats esperats i els recursos disponibles, és quan pots dissenyar accions concretes que siguin realment transformadores.

A l'apartat següent, "**Disseny d'accions**", en parlarem una mica més sobre això.

Tot bé fins aquí? Esperem que sí!!

Si ho necessites, descansa una estona i ves a prendre una mica l'aire, perquè encara ens queda parlar d'unes quantes coses i volem que estiguis al 100% per assimilar-ho tot.

En aquest moment, com si fossis dins de *Matrix*, tens 2 opcions:

 Prendre la càpsula vermella, i endinsar-te, encara més, en l'apassionant món de la programació de projectes, amb l'**enfocament ABCD**.

 Prendre la càpsula blava, i anar directament a l'apartat sobre "**Disseny d'accions**".

Hi ha gent que pensa que no importa gaire com s'anomenin les coses, o si s'aplica una o altra perspectiva, que allò no és més que “emprenyar la gata”. Si aquest és el teu cas, no passa res: pots continuar el teu viatge fins al següent apartat.

Hi ha, en canvi, qui pensa que sí que **és important la mirada amb la qual ens apropem a un tema, perquè això pot generar una immensitat de matisos** durant totes les fases de disseny, execució i avaluació. Si això et representa, potser t'interessa el que explicarem a continuació.

Si et fixes, **alguns paradigmes de programació es plantegen des d'un certa posició de “superioritat”**, com si fóssim criatures amb un coneixement i una capacitat superior que la resta, que venim a salvar la societat d'ella mateixa. Semblen sortides de l'època del despotisme il·lustrat, amb la seva màxima “*tot per al poble... però sense el poble*”.

Fins i tot, la Teoria del Canvi que hem comentat anteriorment, pateix algunes d'aquestes “asincronies” entre el seu discurs i la terminologia que hi fa servir, com quan parla de “població destinatària”, com a simples receptors d'accions dutes a terme per una altra persona.

Si hi tornes, veuràs que, al llarg d'aquesta guia, hi hem fet subtils canvis de terminologia: *reptes* en lloc de *problemes*, població “amb la qual volem treballar”...

Això és perquè apliquem l'enfocament del **Desenvolupament Comunitari Basat en Actius** (en anglès: *Asset-Based Community Development, ABCD*).

Aquesta perspectiva sorgeix d'una “consulta apreciativa”, per a **valorar tot allò que ja hi és present** (persones, dinàmiques, estructures...), i formular **programes i projectes ideats i liderats per la pròpia ciutadania**, mentre que a nosaltres ens pertoca la “facilitació” o “dinamització” del procés, intentant que agafi suficient embranzida perquè **pugui funcionar de manera autònoma** i nosaltres puguem fer un pas al costat.

A la taula següent, hi pots veure les diferències més significatives entre aquests 2 enfocaments.

ENFOCAMENT BASAT EN NECESSITATS	DESENVOLUPAMENT COMUNITARI BASAT EN ACTIUS
Focus en “què hi falta” Busquem més recursos	Focus en “què hi ha” Busquem “palanques de canvi”
Problemes, als que busquem solució	Reptes, per als quals proposem idees
Població destinatària Receptors de serveis i activitats	Actors i actrius / Agents de canvi Cocreació
Disseny “de fora a dins” (o “de dalt cap avall”)	Disseny “de dins a fora” (o “d'avall cap amunt”)
Es busca la satisfacció de les persones usuàries	Es busca sentiment de “propietat” i “pertinença” entre les persones implicades

Figura 14: Diferències entre l'enfocament basat en necessitats i l'ABCD. Elaborat per Joventot.

2.1. Disseny d'accions

Per molt petita o senzilla que pugui semblar, és recomanable redactar un document per a cada acció/activitat, perquè **ens ajudarà molt amb la preparació, en l'execució i, fins i tot, amb l'avaluació final**. Posar-ho tot per escrit abans, ens ajuda a **no perdre de vista tota la lògica d'intervenció** que hem anat construint fins ara: coherència amb objectius, interseccionalitats...

Si observes la plantilla que t'ofereim de [fitxa d'acció \(descarregable en pdf i doc\)](#), veuràs que aglutina diversos components de la Teoria del Canvi (població diana, recursos, impacte), i a més hi afegim altres apartats:

Una **escaleta de temps**, amb la durada de cada dinàmica, joc o exercici, i el temps acumulat. És molt útil tenir-la a mà mentre estàs executant l'acció, per assegurar-te que no et quedes sense temps per a les últimes dinàmiques.

Desenvolupament de l'acció. Et servirà com a guió. Per què s'ha de detallar tot tant?:

- Pot ser que vulguis repetir l'acció, passat un temps, i no te'n recordis de tot.
- També pot passar que, el dia que s'hagi de dur a terme l'activitat (o més endavant, quan es vulgui repetir), tu no hi siguis, i l'hagi de dinamitzar una altra persona. Segur que agrairà molt tenir-ho tot per escrit.

Altra informació d'interès. Les fitxes d'activitat han de ser documents vius, que revisem de tant en tant per a incorporar-hi millores (o modificacions per adaptar-les a col·lectius diferents). Aquí podem escriure petits recordatoris que ens ajudin a preparar i dinamitzar l'acció: tasques prèvies, comentaris o reflexions sobre coses que no van funcionar del tot l'últim cop, informació addicional (per si hi tenim alguna persona participant que vol saber-ne més)...

Pel que fa als objectius (o impactes locals), **en aquest document no és imprescindible que els quantifiquis**, però sí que cal que, abans d'executar l'acció, omplis també l'apartat d'indicadors de la [fitxa d'avaluació](#). Aviat arribarem a aquell punt, no pateixis.

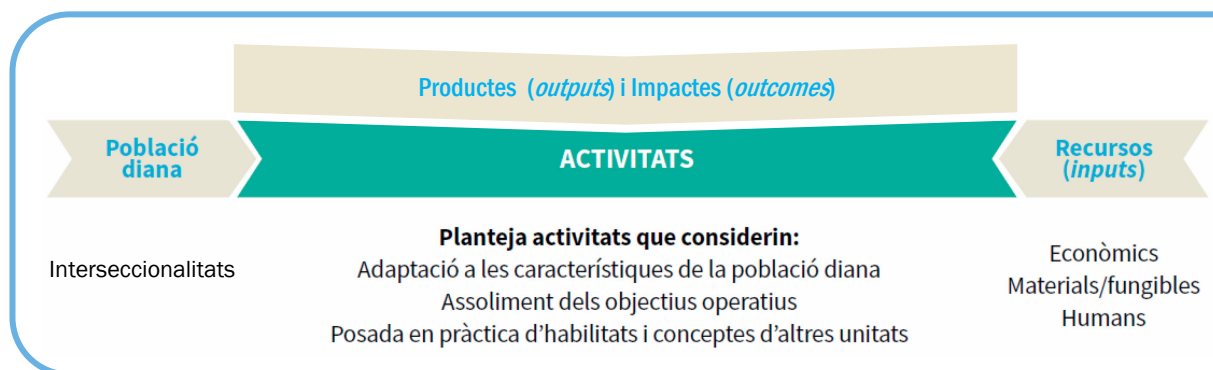

Figura 15: Adaptació pròpia de la figura "2.6. Aspectes organitzatius" (ACJ, 2019; Unitat 6, p. 5).

Plantilla de fitxa d'acció

Cada mestre té el seu llibret, però nosaltres t'ofereim aquest format.

NOM DE L'ACCIÓ		<input type="text"/>	
PARTICIPANTS	<input type="text"/> [Nombre] [Collectiu/Interseccionalitats, si s'escau]	EDATS	<input type="text"/>
OBJECTIUS	<ul style="list-style-type: none"> • [Formulats en infinitiu]. • [Alineats amb la planificació estratègica del Servei]. • [Pensar com avaluarem després el seu assoliment: indicadors]. 		
TEMPORALITZACIÓ	QUÈ FEM?	TEMPS	ACUMULAT
	<input type="text"/> [Nom de la dinàmica/joc/activitat]	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> [Afegir-hi tantes files com sigui necessari]	<input type="text"/>	<input type="text"/> [Temps total]
RECURSOS NECESSARIS	<ul style="list-style-type: none"> • [Materials]. • [Humans]. [Pots fer-la anar com una <i>check-list</i> a l'hora de preparar l'activitat]. • [Econòmics]. 		
DESENVOLUPAMENT DE L'ACCIÓ DESCRIPCIÓ D'ACTIVITATS			
<p>[Indicacions detallades per a desenvolupar cada activitat/dinàmica, i qui ho fa, si dinamitza més d'una persona].</p> <p>[Encara que tinguem previst dinamitzar-la personalment, és recomanable deixar-ho tot explicat com si l'haguéssim d'explicar a una altra persona que no conegui l'acció].</p>			
ALTRA INFORMACIÓ D'INTERÈS			
<input type="text"/> [Tasques prèvies, recordatoris d'avaluacions anteriors, informació addicional sobre les temàtiques a tractar...]			

2.2. Calendari i rols

Als Serveis de Joventut, amb molta freqüència, treballem amb diversos projectes i accions alhora, i és fàcil que ens puguem descuidar alguna tasca, que després ens faci anar de bòlit els dies prèvies a l'activitat.

Per a evitar-ho, va bé disposar d'un calendari o cronograma de l'acció (o, fins i tot, del projecte en conjunt), que ens permeti **veure ràpidament què hauríem de fer en cada moment** i, si treballem en equip (amb altres professionals de joventut o amb joves), **quines són les persones que s'haurien de cuidar de cada tasca**.

Plantilla de cronograma

En funció de la durada del projecte o acció, es pot fer per hores, dies, setmanes, mesos... o anys.

QUÈ?	QUI?		QUAN?				OBSERVACIONS
	LIDERA	COL-LABORA	SET. 1	SET. 2	SET. 3	SET. 4	
1. [ACCIÓ]							[Si s'escau]
1.1. [Tasca]							
1.2. [Tasca]							
2. [ACCIÓ]							
2.1. [Tasca]							
2.2. [Tasca]							
3. [Afegir-n'hi tantes com sigui necessari]							
3.1. [Tasca]							
3.2. [Tasca]							

Fes creus o ombrreja les setmanes en què s'hagi de dur a terme la tasca.

2.3. Organització i corresponsabilitat

Tot just ara parlàvem de repartir tasques i lideratges, en cas de treballar en equip. Això, tornant a l'**enfocament ABCD**, és perquè si volem **generar aquest sentiment de "propietat" o "pertinença" al projecte**, cal que tothom apliqui el **principi de "corresponsabilitat"**. L'assoliment dels objectius depèn de la feina de tothom, i cada persona implicada ha d'aportar alguna cosa al projecte (en funció de les seves capacitats, els seus recursos i els seus interessos).

Una bona eina per a verificar els acords adoptats i el compliment d'aquests acords, és disposar d'un **quadern de reunions**, amb anotacions del temes que es parlin en cada sessió, les persones assistents, el repartiment de tasques, etc.

És, al cap i a la fi, com un petit "llibre d'actes", més informal, que resulta bastant pràctic per al seguiment de projectes.

A més, en el cas concret del jovent, el fet de repartir a tothom un quadern (cuidant una mica el seu disseny), genera dos impactes directes:

1. **Desenvolupem les seves competències d'organització i gestió.**
2. **Augmentem el seu sentiment de pertinença al grup/projecte.**

A la pàgina següent trobaràs una proposta de [plantilla per aquest quadern](#), descarregable en pdf i doc.

Plantilla de quadern de reunions

Pots fer-la servir per a reunions amb joves, transversals amb altres serveis, per al seguiment de projectes...

Basada en model del Moviment Juvenil Aragonès Laic i Progressista

TEMÀTICA:

DATA:

ASSISTENTS:

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.
5.	10.

ORDRE DEL DIA:

- Revisió d'acords
-
-
-
-
-
- Altres

DESENVOLUPAMENT DE LA REUNIÓ

PREPARACIÓ

[Anotacions prèvies a la reunió, sobre els temes que s'hi tractaran]

PER A NO OBLIDAR-ME'N

[Idees/comentaris interessants, que val la pena debatre més a fons en un altre moment de la reunió, per a no desviar-se del debat actual]

QUÈ S'HA DE FER ARA?

QUI HO FA?

QUAN?

FET?

QUÈ S'HA DE FER ARA?	QUI HO FA?	QUAN?	FET?
1. [Tasca a realitzar]	[Lidera/Col·labora]	[Termini]	[Sí/No]
2.			
3.			
4.			
5. [S'hi poden afegir més línies]			

Aquesta última columna es comprovarà en el primer punt de la següent reunió (revisió d'acords).

3. La importància d'avaluar

“Suposem que us contracto per mesurar un elefant. Pot semblar una tasca prou clara, però penseu-hi un minut. Heu de mesurar-ne pes? L'alçada? La llargada? El volum? La intensitat del seu color gris? El nombre i profunditat de les seves arrugues? O potser la proporció del dia que dorm? Per poder mesurar aquesta criatura necessiteu seleccionar una o unes quantes característiques entre diverses possibilitats. L'elecció dependrà del vostre propòsit a l'hora de mesurar, o més aviat del meu, ja que us he contractat.

Si jo fos el responsable del transport ferroviari de mercaderies necessitaria conèixer l'alçada, la longitud i el pes de l'elefant. Però si fos un taxidermista, estaria més interessat en el seu volum i arrugues. Com a domador, em preocuparia més la proporció del dia que dorm. Com a productor de pells d'animal sintètiques, voldria saber el to exacte del gris. Vosaltres, veient l'oportunitat de mantenir-vos en nòmina, insistiríeu segurament en el fet que no puc entendre el meu elefant si no en conec la variació estacional de la temperatura corporal” (*Policy Paradox, The Art of Political Decision Making*, STONE, D., 2002. Traduït i citat a *Guia pràctica 5: Avaluació d'impacte*, IVÀLUA, 2009; p. 16).

Si no mesurem i reflexionem sobre els projectes i accions que implementem, identificant allò que funciona i allò que no, **és gairebé impossible anar evolucionant en el nostre Servei i en el nostre equipament juvenil**. De fet, els exercicis de diagnosi que recomanem a l'inici dels 2 apartats anteriors, són, en part, una avaluació del que ja s'està fent fins a data d'avui, com a punt de partida per a decidir què hi farem a partir de demà.

No obstant això, ja sigui per manca de recursos, per falta de formació en la matèria o perquè el dia a dia se'ns emporta per davant, habitualment l'avaluació és la gran oblidada de la programació, i en molts casos només hi pensem quan hem de redactar memòries per a justificar alguna subvenció.

L'avaluació de programes, projectes i accions és tot un món, i no és la intenció d'aquesta guia ofegar-te sota una muntanya aclaparadora d'informació sobre aquesta temàtica. Ens centrarem, llavors, en alguns punts bàsics, i si t'interessa saber-ne més, pots consultar les [Guies pràctiques sobre avaluació](#), d'IVÀLUA, incloses a la bibliografia.

La primera cosa que volem deixar clara, és que una avaluació només és útil si ens permet extreure conclusions concretes. **Encara que mirem enrere, per a veure què hem fet i com, l'orientació de l'avaluació ha de ser sempre cap al futur, buscant aquests APRENTATGES i propostes de millora del nostre Servei, equipament, projecte o acció.**

Això implica que, a partir de les dades obtingudes, ens haurem d'anar preguntant contínuament coses com:

- Per què hem obtingut aquests resultats?
- Hagués canviant alguna cosa si hi haguéssim destinat **més recursos**?
- La **comunicació** (abans i després de l'activitat) ha estat correcta?
- Com podem **implicar encara més activament** les persones participants?
- Si alguna part de l'activitat no ha funcionat, **quins canvis hi podríem fer**?

I la segona idea que volem remarcar, és que **40 ulls veuen més que dos**. Si volem apostar per la participació i l'acció comunitària, **hem de comptar també amb la nostra població diana** (i amb altres serveis o entitats col·laboradores) a l'hora d'avaluar els projectes i les accions.

Hi ha diverses maneres per a implicar les persones usuàries en l'avaluació, a diversos nivells, i algunes ja les hem comentat en els apartats anteriors. En destaquem 3:

- **Fitxes de valoració d'activitats.** Perquè les omplin les persones assistents, només acabar l'acció. Pots veure (i descarregar) una plantilla una mica més endavant.
- **Qüestionaris de satisfacció.** Per a conèixer la seva opinió sobre un projecte més llarg. Poden omplir-lo durant la implementació del projecte (*in itinere*) o un cop acabat (*ex post*). Pots basar-te en els que hem proposat per al [Servei](#) i l'[equipament](#).
- **Sessions participatives d'avaluació.** Permeten contrastar i debatre les opinions de les persones participants. També poden ser *in itinere* i *ex post*. Et pots basar en les plantilles de sessions del [Servei](#) i l'[equipament](#), i incloure-hi dinàmiques específiques d'avaluació (en podràs trobar algunes als documents llistats a la [Bibliografia](#)).

3.1. Els indicadors

Els indicadors són l'eina que ens permet avaluar, de la manera més objectiva possible, si hem assolit els objectius que ens havíem plantejat a l'inici del projecte o activitat. Això implica que **els hem d'identificar abans de començar, durant la fase de disseny**. Anem a poc a poc.

En primer lloc, és probable que ja et sonin els **indicadors quantitius** (mesuren el nombre d'algun ítem: persones, activitats...) i els **qualitatius** (que es centren més, com diu el seu nom, en la qualitat de la intervenció). És convenient tenir uns quants de cada tipus, perquè ens ajudarà a fer una valoració més integral.

Per una altra banda, en línia amb els passos per al disseny que ja hem comentat en l'apartat "[Marquem el camí](#)", podríem parlar de tres tipus d'indicadors:

- **Indicadors de recursos.** Si volem **controlar l'eficiència i l'economia** dels nostres projectes, està bé constatar si hem fet servir els recursos previstos, si ha estat necessari invertir-hi més, o si hi ha hagut alguna circumstància que no ens hagi permès disposar-ne de tants com haguéssim volgut.
- **Indicadors de resultat** (o d'execució). Amb aquests, constatarem si hem fet tot el que estava a la nostra mà, tal com havíem plantejat a l'inici, atenent als productes generats (activitats, assistents, etc.). Encara que són, probablement, el tipus d'indicadors més comuns (en part, perquè són fàcils de definir i revisar), **no ens diuen si la nostra acció ha estat efectiva o no, simplement si hem aplicat el nostre full de ruta correctament**.
- **Indicadors d'impacte.** La fase de disseny es basa en cadenes d'hipòtesis, que queden plasmades a l'arbre d'objectius i estratègies (si fem això, passarà aquesta altra cosa, i llavors una altra...). Malauradament, encara que hàgim fet totes les intervencions previstes, **no podem saber segur si hem assolit els impactes desitjats** (tant locals, com comunitaris), **sense mesurar els canvis respecte de la situació inicial**.

Si volem ser perfeccionistes, això pot arribar a ser una feina, perquè, com que no treballem dins d'un entorn controlat, com un laboratori, és complicat demostrar que els canvis produïts han estat, precisament, gràcies a la nostra intervenció. Per això, es fan servir els **“contrafactuals”** (que descriuen com seria la situació si no haguéssim intervingut nosaltres, i així podem calcular l'impacte real) o els **“escenaris de comparació observables”** (contextos similars al nostre, sense intervenció).

Entenem que no tothom tindreu temps d'estudiar la [Guia 5: Avaluació d'impacte, d'lvàlua](#), per arribar a aquest grau de detall, però sí que està bé que intentis plantejar, com a mínim, alguns **indicadors que estimin si la situació inicial ha millorat o no**.

Hem de partir de la idea que els indicadors han de ser eines al nostre Servei, per a facilitar-nos la nostra feina, i per tant hem d'assegurar-nos que no ens compliquem massa la vida quan els identifiquem i els redactem, durant la fase de disseny.

En aquest sentit, és essencial tenir en compte les **fonts de verificació** de cada indicador. Clar que estaria bé saber si el sou mitjà dels joves entre 16 i 18 anys durant la campanya de Nadal s'ha pujat un 10% respecte de l'any anterior, però: d'on traurem aquestes dades??

Així doncs, cada vegada que establim un indicador, hem de saber ja d'on pensem extreure les dades, per a evitar que després tinguem indicadors inútils, impossibles de quantificar. A més a més, **en alguns casos, les fonts de verificació requeriran disposar de dades inicials** (quantitatives o qualitatives), per a comparar l'evolució, i **llavors haurem de buscar aquestes estadístiques o dissenyar qüestionaris d'avaluació inicial**, per a les persones participants (o per a la població diana en general).

I tenint tot això al cap, **ja només ens quedarà redactar els indicadors**. Però, com ho fem?

Hi ha una paraula en anglès, **SMART**, que, a més de traduir-se com a “intelligent” o “elegant” (segons el context), és també un acrònim que et pot resultar molt útil.

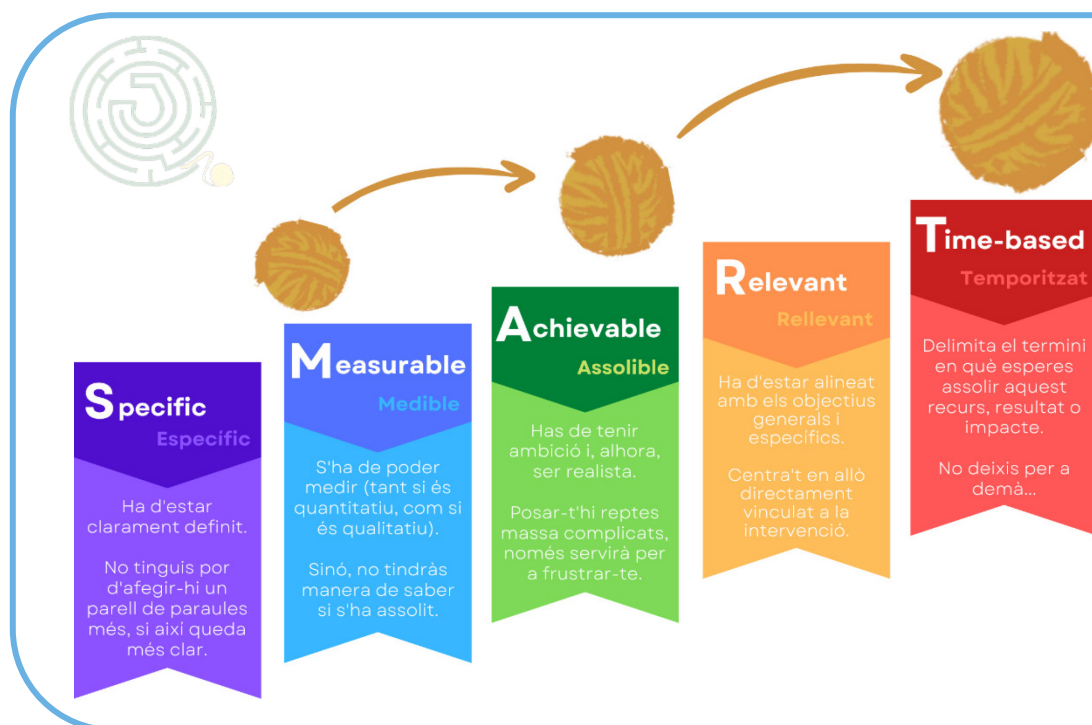
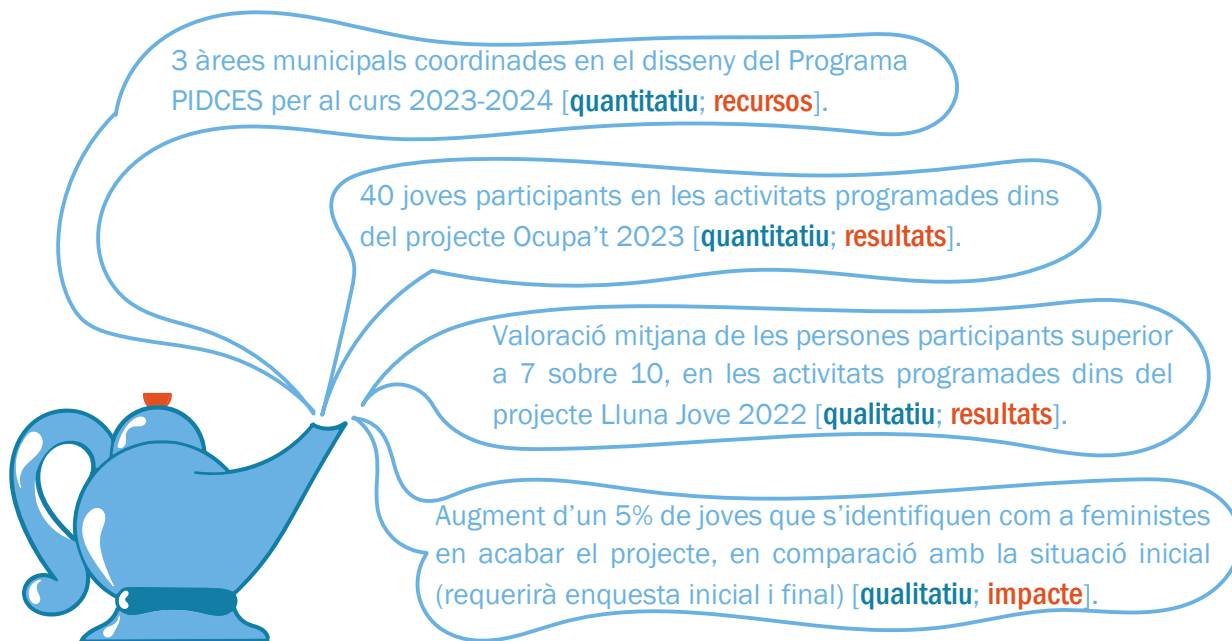

Figura 16: Indicadors SMART. Elaborat per Joventot.

Ens podem imaginar què ara mateix estaràs dient: “està bé, però això s’entendria encara millor amb algun exemple”. **DONCS DESIG CONCEDIT!!**

3.2. Com plasmem l'avaluació?

Com ja has anat veient, considerem molt important implicar al jovent en la valoració de les activitats i projectes implementats.

Per això, a més de poder consultar la seva opinió de manera informal, en activitats amb un nombre d'usuaris limitat i un entorn controlat, es recomana fer servir **enquestes d'avaluació senzilles**, en les quals les persones participants puguin valorar la sessió, la persona dinamitzadora i, si s'escau, aspectes concrets: interès de la temàtica, rellevància de les dinàmiques realitzades, utilitat com a persona jove...

A la pàgina següent, pots trobar un exemple d'aquesta [fitxa](#), descarregable en pdf i doc.

A més, va bé anar fent **valoracions tècniques després de cada activitat**, per 2 raons fonamentals:

- Si has de tornar a fer una activitat semblant aviat, les reflexions i aprenentatges d'aquesta valoració et permetran **millorar el disseny per a les següents sessions**.
- Quan fa poc que ha acabat, **encara ho tens tot fresc**. Si esperes fins que acabi l'any i hakis de fer la memòria anual, és probable que t'hakis oblidat de molts detalls, tant positius com negatius.

Una mica més endavant, també trobaràs una [plantilla](#) (descarregable en pdf i doc) d'aquesta fitxa, perquè la puguis *tunejar* al teu gust.

Pots fer servir també la mateixa plantilla (o similar), per avaluar un projecte o un programa sencer.

Plantilla de fitxa de valoració de participants

ACTIVITAT			
DATA		EDAT	

1.- MARCA AMB UNA X, TENINT EN COMPTE QUE 10 ÉS LA PUNTUACIÓ MÀXIMA:

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
La temàtica del taller era interessant	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Com a jove, crec que el contingut em serà útil	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Les activitats realitzades m'han ajudat a entendre millor la temàtica	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
M'ha agradat com ho ha fet la persona que ha dinamitzat l'activitat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Valoració general de l'activitat	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2.- COMENTARIS SOBRE L'ACTIVITAT I SUGGERIMENTS PER A MILLORAR-LA (OPCIONAL):

Plantilla de fitxa d'avaluació tècnica

És molt complicat millorar si no valorem com ha anat.

NOM DE L'ACCIÓ	<input type="text"/>		
LOCALITZACIÓ	<input type="text"/>	DATA I HORA	<input type="text"/>
PARTICIPANTS	<input type="text"/> [Nombre] [CoHectiu/Interseccionalitats, si s'escau]	EDATS	<input type="text"/>
			FITA ASSOLIDA
INDICADORS	<input type="text"/> • [Poden ser quantitius o qualitius, però sempre mesurables].	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> • [Convé incloure-hi-ne alguns dels 3 tipus: recursos, resultats i impacte]	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> • [Ex. quantitiu/recursos: 2 àrees municipals implicades en el disseny i execució]	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> • [Ex. quantitiu/impacte: Consensuades 3 propostes d'accions per a joves]	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> • [Ex. qualitatiu/resultat: Valoració de la persona dinamitzadora superior a 7/10]	<input type="text"/>	<input type="text"/>
	<input type="text"/> • [Afegir-hi tants com es consideri necessari].	<input type="text"/>	<input type="text"/>
PUNTS FORTS		PUNTS A MILLORAR	
<input type="text"/> • [Afegir-hi tants com es consideri necessari]. • • •		<input type="text"/> • [Afegir-hi tants com es consideri necessari]. • • •	
RESUM VALORACIONS PARTICIPANTS			
<input type="text"/> [Resum estadístic (pregunta 1) i descriptiu (pregunta 2) de les fitxes de valoració de les persones participants] [Si no és possible passar el qüestionari, podem dedicar uns minuts al final a preguntar a les persones participants què els ha agradat més i què els ha agradat menys, i anotar-ho per a no oblidar-nos]			
REFLEXIONS I APRENENTATGES			
<input type="text"/> [Anotacions sobre aspectes concrets de la sessió que han funcionat bé o que podrien haver funcionat millor, i idees per a fer-ho millor la propera vegada que es plantegi una acció semblant] [Després convé incorporar aquestes reflexions i aprenentatges a la fitxa d'activitat per a la propera sessió (Altra informació d'interès)].			

Que els **valors** et marquin el pas

Transversalitat, Ruralitat, Adaptabilitat i Participació

Reserva temps per a **reflexionar**

Qüestionaris interns i parcel·la de poder

El **jovent** és el protagonista

Qüestionaris i sessions de diagnosi i cocreació

És millor **prendre nota** de tot

Registre d'usos i consultes i quadern de reunions

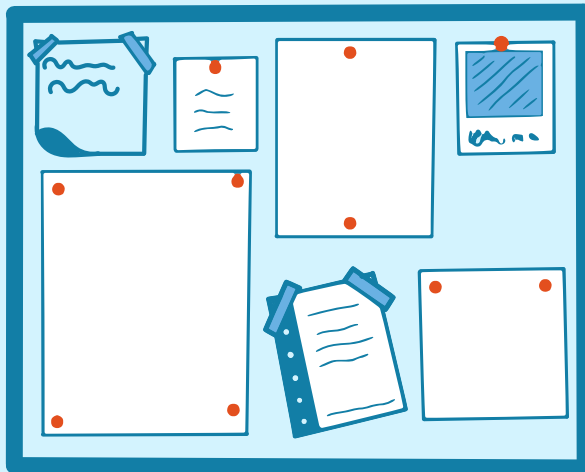
Programa amb una **nova mirada**

Vincle, objectius latents, teoria del canvi i ABCD

Avalua i que t'avaluïn

Indicadors SMART. Valoració tècnica i de participants

Bibliografia

Si tens temps i vols saber-ne més...

Agència Catalana de la Joventut (2011).
Guia breu de tècniques i eines d'anàlisi per a les polítiques de joventut. Barcelona.
Recuperat el 8 de juliol de 2022, del web: <https://scur.cat/ZJ50ME>

Agència Catalana de la Joventut (2017).
Guia Jove. Recuperat el 23 de setembre de 2022, del web:
https://ca.wikibooks.org/wiki/Guia_Jove

Agència Catalana de la Joventut (2019).
Curs sobre Polítiques Locals de Joventut: materials del curs 2019-2020. Barcelona.
Recuperat el 15 de setembre de 2022, del web: <https://scur.cat/MGHNY2>

Agència Catalana de la Joventut i Cooperativa Candela (2021).
3 voltes feministes als equipaments juvenils: eines per a l'autodiagnosi i la transformació amb perspectiva de gènere. Barcelona.
Recuperat el 8 de juliol de 2022, del web: <https://scur.cat/FA5J34>

Ajuntament de Barcelona (2016).
Eines i tècniques de dinamització. Barcelona.
Recuperat el 8 de juliol de 2022, del web: <https://scur.cat/6259H7>

Ajuntament de Barcelona (2019).
Guia de comunicació inclusiva: per construir un món més igualitari. Barcelona.
Recuperat el 7 d'octubre de 2022, del web:
<https://ajuntament.barcelona.cat/guia-comunicacio-inclusiva/pdf/guiaInclusiva-ca.pdf>

Ajuntament de Barcelona (2020).
Guia d'autoavaluació de la mirada comunitària dels equipaments. Barcelona.
Recuperat el 8 de juliol de 2022, del web: <https://scur.cat/HHYDB7>

Ander Egg, E. (2000).
Metodología y práctica de la animación sociocultural. Madrid: Editorial CCS.

Casals de Joves de Catalunya (2013).

Aixequem la persiana: projecte educatiu de Casals de Joves de Catalunya.

Barcelona. Recuperat el 29 d'octubre de 2022, del web:

<http://casalsdejoves.org/wp-content/uploads/2021/03/Aixequem-la-persiana-WEB.pdf>

Casals de Joves de Catalunya, González F. i Mestres. A. (2019).

Educar en participació, una assignatura pendent.

Barcelona. Recuperat el 18 de juliol de 2022, del web:

<https://xarxanet.org/file/36451/download?token=He9Pd3Ui>

Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona (2019).

La CRAJA d'eines!: fitxes de dinàmiques.

Barcelona. Recuperat el 19 de setembre de 2022, del web:

https://www.crajbcn.cat/wp-content/uploads/2021/07/Recull_dinamiques_grup_CRAJA.pdf

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya et al. (2019).

Foment de la participació i l'associacionisme juvenil: reflexions del jovent per als i les professionals de joventut. Barcelona. Recuperat el 15 de setembre de 2022, del web:

<https://scur.cat/824FC5>

Consell Nacional de la Joventut de Catalunya et al. (2020).

El foment de la participació i l'associacionisme juvenil: la guia definitiva per a professionals de la Joventut. Barcelona. Recuperat el 15 de setembre de 2022, del web:

<https://scur.cat/X2KMN9>

Giménez Gual, Laura (2003).

Las políticas de juventud: hacia unas políticas emancipatorias.

Aprendiendo a ser ciudadanos (INJUVE), 159-180.

Recuperat el 16 de juliol de 2022, del web:

<http://www.injuve.es/sites/default/files/serciudadanos.pdf>

Grup Alba (2021).

Guia de comunicació inclusiva.

Recuperat el 7 d'octubre de 2022, del web: <https://scur.cat/LXEJCZ>

IVÀLUA (2009-2022).

Guies pràctiques sobre avaluació.

Recuperades l'1 de novembre de 2022, del web: <https://ivalua.cat/es/recursos/guies-practiques>

Oficina del Pla Jove de la Diputació de Barcelona et al. (2020).

Equipaments juvenils municipals: com fem un pla d'usos?

Barcelona. Recuperat el 29 d'octubre de 2022, del web:

<http://casalsdejoves.org/wp-content/uploads/2021/03/Aixequem-la-persiana-WEB.pdf>

Oficina del Pla Jove de la Diputació de Barcelona, Doble Via SCCL (2021).

Suport per a l'acompanyament socioeducatiu des dels equipaments juvenils municipals.

Barcelona. Recuperat el 8 de juliol de 2022, del web: <https://scur.cat/5908BL>

UNICEF, Hart, R. (1992).

Children's participation: from tokenism to citizenship..

Recuperat el 16 de juliol de 2022, del web:

http://www.unicef-irc.org/publications/pdf/childrens_participation.pdf

Dinamitza, dinamitzadora

Peuple et Culture (1975), citat per Ander Egg (2000)

Traduït i adaptat al català per Sergio López (Joventot)

Dinamitza, dinamitzadora,
que sempre quedarà alguna cosa.

Si la dinamització és només una coartada per a
la manca de mitjans,
la manca d'equips,
la manca de crèdits,
la manca de personal;

si és només un esmorteïdor de les forces contradictòries
que sacsegen les escoles, fàbriques i ciutats,
el temps de treball i de lleure;

si és només una obra pietosa per a espolsar les bones accions,
només un ritual de protesta i submissió;

si és solament terra en els ulls,
o droga meravellosa en les mans d'un perillós xarlatà de fira;

o un calmant per a regenerar el teixit social
amb exercicis quotidians de protesta i submissió;

o un dòping per a fer la revolució en 2 o 3 km²;
o una eina de bricolatge
per al desordre establert en les coses i els esperits;

o un talismà per a conjurar l'ansietat de l'asfalt i el ciment
i exorcitzar l'angoixa del camp al·lucinat a l'estiu;

si només és el nou opi del poble,
un subproducte del màrqueting comercial i electoral
i un contracte de confusió ideològica;

si és la "noia per a tot" de la ideologia dominant,
si és una forma de fugir cap endavant en l'espai i el temps;

si és pura xerrameca psicològica, psicosociològica, sociopedagògica, psicopedagògica...
magatzem de retalls psicosocioterapèutics,

és només l'almoïna destinada a daurar la píndola
de totes les cultures oficials,

si és només – finalment – una temptativa de reapropiació simbòlica
del temps, de l'espai, dels gestos, de l'acció i la paraula,

llavors no ens interessa;
no volem un *Vàlium* per a una societat angoixada.

PERÒ...

si la dinamització permet
veure més clar entre la confusió,
aclarir el paisatge,
trobar el camí;

si ajuda a dissipar la mistificació de la dinamització-parany per a ximplés;
si permet superar el dilema “adaptació o contestació”,
la contradicció “integració o revolució”;
si permet veure més enllà del visor de la càmera;
si permet reivindicar, en lloc de protestar o contestar;
si permet l'organització, en comptes del bricolatge,
si permet actuar, en lloc d'agitar-se.

Aleshores
la dinamització té un gran dia per davant:
serà (encara que no sigui la única cosa, ni la més important)
el llevat d'una massa que s'aixeca,
i les dinamitzadores tindrem les mans en la massa.